

Xəbər
Toydan qayıdan
maşınlar
toqquşdu -
1 ölü,
6 yaralı...
 yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 sentyabr 2014-cü il Bazar ertəsi № 224 (5933) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Ölkə boyu total ehsan qadağaları başlandı

Gəncə və Sumqayıtın ardınca Yasamal və Salyanda da təmtəraqlı süfrələr yasaqlandı; Şəmkirdə isə müsavətçinin hüsründə bələdiyyə sədri çadırı sökməklə hədələdi... yazısı səh.10-da

Ərdoğan NATO zirvəsinin sirlərini açdı

yazısı səh.3-də

Musavat və AXCP nizamnamə-program dəyişikliklərinə gedir

yazısı səh.6-da

Ermənilərin Uels ümidlərinə sarsıdıcı zərbə

yazısı səh.11-də

Çörəyi duzdan çıxanlar...

Əməkdaşımız Masazır duz gölündə gördüklərindən və üzleşdiyi hədəden yazır yazısı səh.12-də

İsveçdəki 27 yaşlı soydaşımız parlament seçkisinə qatılıb - onu tanıyaq...

yazısı səh.4-də

Eks-nazirin Bakıda öldürülən xalası oğlunun qatili tapılır

yazısı səh.12-də

ABŞ-ın Azərbaycana səfir təyinatı niyə gecikir?

yazısı səh.6-da

Qız üstündə öldürülən Vüsal Şildərin qanı batırılır

yazısı səh.13-də

Yoxa bərabər tələbə təqaüdləri...

yazısı səh.10-da

İŞİD liderinin ölüm xəbəri təsdiqlənmişdir

yazısı səh.15-də

80 yaşlı süpürgəçi nənə müxbirimizə nələr danışdı?

yazısı səh.14-də

Putinin sülh planı, yoxsa kapitulyasiya təklifi?

UKRAYNA ÜÇÜN QARABAĞSAYAĞI

“BİŞKƏK TƏLƏSİ” - TƏHLİL

Kreml bir vaxt Bakı üçün qurduğu məkrli oyunu indi də Kiyevə tətbiq etmək istəyir; Ukraynanın bu planı qəbul etməsi postsovet məkanında Rusiyanın Qərbi üzərində daha bir geosiyasi uğurunu rəsmiləşdirəcək; Azərbaycan üçün də yeni fəsadlar doğuracaq bu plan Qarabağ ixtilafının ədalətli həllini bir az da qəlizə sala bilər...

yazısı səh.8-də

Qərbi təşəbbüsü ələ alır - Qarabağda atəşkəs pozula bilər

Rusiya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsün onun əlinə keçdiyini görəndə hər dəfə döyüş bölgələrində təxribat törədir; Azərbaycan proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır... yazısı səh.9-da

Vəfa Quluzadə:
“Rusiya Amerikaya işləyir”
 yazısı səh.7-də

Nüşabə Sadıqlı
İsa Qəmbəri hədəf seçən qadın siyasətçiyə dərs keçdi
 yazısı səh.6-da

Türkmen deputatın fəryadı:
“Türkmen qızları Mosul bazarlarında satılır”
 yazısı səh.4-də

“Türkmən qızları Mosul bazarlarında satılır” - türkmən deputatın fəryadı
 İraq parlamentinin türkmən millət vəkili Şeyx Təqi Mövla: “Biz Türkiyədən çadır istəmirdik...”

● raqın Həcc və Ümrə ziyarəti idarəsinin keçmiş rəhbəri, Təlaferdən olan millət vəkili Şeyx Təqi Mövla İraq türkmənlərinin durumu ilə bağlı açıqlama verib. Türkiyənin “Halk tv” kanalına danışan İraq türkmənlərinin nüfuzlu liderlərindən olan Təqi Mövla İraq türkmənlərinin hazırkı durumu, türkmənlərin məruz qaldığı işğencələrlə bağlı danışmış, eyni zamanda Türkiyə hökumətinin türkmənlərə sahib çıxmadığını bildirib.

“Hazırda İraqda türkmənlərin durumu çox çətin. Türkmənlərin əlində heç bir yer qalmadı, hamısını əllərindən aldılar. Məscidləri partlatdılar, cahiliyyət dönəmində (İslamiyətdən əvvəl) olmayan işlər bu gün orda baş verir. Hazırda Mosulda Nəhhasın bazarında yezidi kürdləri və türkmən qızlarını, qadınlarını pulla satırlar. Bir çox insafsız insanlar bu qızları pulla alır, sonra gizli şəkildə evlərinə göndərirlər” - deyir türkmən lideri bildirib.

Şeyx Təqi bildirib ki, türkmən qadınları Mosul bazarlarında satılır. Eyni zamanda o, hazırda 1000 nəfərə yaxın qadının İŞİD-in əlində əsir olduğunu bildirib: “Bizim bu gün təqribən 1 milyona yaxın məcburi köçkünlər var. Bütün türkmən məntəqələrindən qaçan insanlardır. Bu insanlar çox acınacaqlı halda yaşayırlar. Tibbi xidmətə, dərmana ehtiyacları var, hər 3-4 aile kiçik bir otaqda yaşayır. Mən ilk növbədə Türkiyə hökumətini qınayıram, siz türk hökumətiniz. Biz də sizdən, türkmən, sizin qeyrətiniz necə qəbul edir ki, türkmən qızları çarşı-bazarlarda satılır? Heç zaman belə zülm olmayıb. Mən bunları hər zaman televiziyalardan danışa bilmirəm, bizim qeyrətimiz necə qəbul edir ki, qızlarımız bazarlarda satılır? Bu gün çoxlu sayda, bəlkə də 1000 nəfərdən artıq qadınlarımız Təlaferdə İŞİD zindanlarındadır. Çoxu qaça bilməyənlərdir. Yalnız dünən iki qadını orda edam ediblər”.

Jurnalistin “Türkiyə hökuməti “türkmənlər bizim üçün öncəlik təşkil edir” dedi. Bunu müşahidə edə bildinizmi, öncəlik varmı?” sualına cavab olaraq Türkmən lideri Türkiyədən umduqlarını dilə gətirib. Sitat: “Türkiyə hökumətindən heç bir dəstək görmədik. Mən istəyirəm televiziya vasitəsi ilə səsini onlara çatdırım. Mən telefon danışığımda da bu sözləri cənab Davudoğluna dedim. Ona bildirdim ki, Türkiyə hökuməti biza bir yardım etmədi. Biz Türkiyədən iki çadır göndərməsini istəmirdik. Biz istəyirdik ki, başqa dövlətlər İŞİD-i bombaladı ki, Türkiyə də bizi müdafiə edəydi. Necə ki, başqa ölkələr parşütlə ərzaq, yardım gətirdilər, nicat verdilər. Biz eyni işləri Türkiyədən gözləyirdik. Biz gözləyirdik ki, Türkiyə Əmirliyə gələrək mühasirədə qalan 15 min türkməni xilas edəcək”.

□ KƏNAN

Girov götürülmüş azərbaycanlı məktəblidən xəbər var

● eynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin Azərbaycan nümayəndəliyi Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində girov götürülən Azərbaycan vətəndaşı II qrup əlil Cavid Məmmədovun ailəsinə məlumat çatdırılıb. anspress xəbər verir ki, bu barədə BQXK-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlahə Hüseynova məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, BQXK əməkdaşları Cavid Məmmədova baş çəkiblər.

Azərbaycan vətəndaşı Cavid Məmmədov sentyabrın 5-də Tərtər rayonunun Aşağı Çaylı istiqamətində erməni əsgərləri tərəfindən girov götürülüb. 15 yaşlı Cavidin II qrup əlil olduğu bildirilir.

Qeyd edək ki, erməni əsgərləri dəfələrlə cəbhə xəttinə yaxın kəndlərdə məktəbli uşaqları atəşə tutub. 2011-ci il martın 8-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin snayperi tərəfindən 8 yaşlı Fərid Bədəlov həyətlərində oynayarkən qətlə yetirilmişdi. Ötən ay isə ermənilər 2 məktəbliyə atəş açmışdılar. Nəticədə onlar xəstəxanaya yerləşdirilmişdi.

Bu il sentyabr ayının 14-ü İsveçdə Parla mento (Riksdagen), Əyalət və Bələdiyyələrə seçkilər keçirilir. Ən şanslı partiyalardan biri də ana müxalifət partiyası Sosial Demokratlardır (Socialdemokraterna). 27 yaşlı hüquq elmləri namizədi, gənc soydaşımız, Solna bələdiyyəsinin üzvü Fərəc Quliyev də bu il parlamentə namizədliyini irəli sürüb. Elə bu məqsədlə Fərəc bəydən xüsusi olaraq “Yeni Müsavat” qəzeti üçün müsahibə aldıq.

- Fərəc bəy, özünüz haqqında bir az məlumat verin, zəhmət olmasa. Nə zaman harda doğulmuşunuz və neçə ildir İsveçdə yaşayırsınız? Siyasətlə nə zamandan məşğulsunuz?

- Mən Fərəc Quliyev 1986-cı ildə Bakı şəhərində anadan olmuşam. On ilə yaxındır ki, ailəmlə birlikdə İsveçdə yaşayıram. Artıq 4 ildir ki, aktiv siyasətlə məşğulam. 2010-cu ildə Solna bələdiyyəsinə seçildim, bu il də bildiyiniz kimi, parlament seçkilərində namizədliyimi irəli sürmüşəm. Hal-hazırda Stokholm universitetində hüquq fənnindən dərs deyirəm və həm də elmlər namizədiyəm.

- Hansı partiyayı təmsil edirsiniz? Necə oldu ki, siz parlamentə namizədliyinizi verdiniz?

- Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, mən keçən seçkilərdə bələdiyyəyə namizədliyimi verdim və Sosial Demokrat Partiyasından paytaxt Stokholmun ən böyük bələdiyyəsi olan Solna bələdiyyəsinin üzvü seçildim. Niyə məhz Sosial Demokrat Partiyası? Əvvəla ona görə ki, İsveçdə bu partiyanın çox qədim tarixi var. Əsası 1889-cu ildə qoyulmuş solçuluq ideyalarını təlqin edən bu partiyanın əsas qayəsi insanlar arasında bərabər hüquqluğu təmin etməkdir. Bəzən bizim insanlarımız, xüsusi ilə də keçmiş SSRİ ərazisində yaşamış əhali sosial demokratları kommunistlərlə qarışdırırlar. Əslində adından da göründüyü kimi, sosial demokrat ideyası heç də pis ideologiya deyildi; əksinə, insanları sosial ədalətə və demokratiyaya dəvət edirdi. Amma sonralar, xüsusi ilə də keçmiş Sovetlər Birliyində bu ideyadan sui-istifadə edərək, özlərinin diktatorluq və repressiv hakimiyyətlərini qoruyub saxlamaq üçün bir vasitə kimi işlətdilər.

Gələk mənə: Hal-hazırda İsveçdə işsizlik və bunun da məntiqi nəticəsi olaraq rasizm gün-gündən artmağa başlayır. Bir məsələnin üstündə xüsusi dayanmaq istəyirəm: Burdakı işsizliyi anlayışını nə Azərbaycan, nə də keçmiş sovetlər birliyinə aid olan ölkələrlə müqayisə etmək məntiqi olmaz. Burda əgər sən əvvəllər də işləmişsə, işləmədiyən müddətdə maaşının 70-80 faizini ala bilirsən və buna işsizlər kassası (Arbetslöshetskassan) deyilir. Sosial Demokrat Partiyasının da bugünkü seçki şüarı həm işsizliyi, həm də rasizmi maksimal

İsveçdəki 27 yaşlı soydaşımız parlament seçkisinə qatılıb - onu tanıyaq

Hüquq elmləri namizədi, gənc soydaşımız, Solna bələdiyyəsinin üzvü Fərəc Quliyevlə eksklüziv müsahibə

dərəcədə azaltmaqdır. Məhz elə bu fikirlərlə də mən əsasən siyasi karyeramı qurmağa başlamışam. Mənim təmsil olduğum partiya bu ölkəni nefti, qazı olmadan dünyanın ən demokratik və ən varlı ölkəsinə çevirib. Özü də bu tarixə görə çox az müddətdə baş verib. Bilirsiniz ki, İsveç 1920-30-cu illərdə Avropanın ən kasıb və geridə qalmış ölkəsi idi.

- İsveçdə millətçilik hissləri çoxalır, hətta keçən seçkidə sərt sağ təmayüllü və xarici vətəndaşlara qarşı çıxış edən İsveç Demokratları Partiyası parlamentdə 6 faiz səs toplaya bildilər. Sizcə, bunun səbəbi nədir?

- Millətçilik və rasizmin kökündə işsizlik dayanır. Son illərdə əsasən sahibkarlar işçiləri uzunmüddətli və ya həmişəlik işlə təmin etmirlər. Bunun müxtəlif səbəbləri var, əsasən də vergi məsələsidir. Sahibkarlıq vergisi adi işçinin vergisindən qat-qat çoxdur və bu da sosial ədalətin təminatı üçündür. Yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, İsveçdə iş-

gənclər cəmiyyət üçün itkidir”. Elə bu və başqa səbəblər bəzən gəncləri kriminal və rasist ideologiyalarına yaxınlaşdırır.

- Burda bir çox insanlar xaricilərin bir yerdə İsveç cəmiyyətindən təcrid olunmuş halda yaşamaqlarında və çox vaxt inteqrasiya olmamaqlarından uzun müddət hakimiyyətdə olmuş Sosial Demokrat Partiyasını günahkar sayırlar, sizin bu barədə fikrinizi bilmək olarmı?

- Biz indi səkkiz ildir ki, müxalifətdəyik; amma ondan əvvəl 12 il iqtidarda olmuşuq. Əlbəttə, vaxtı ilə bizim də səhvlərimiz olub bu sahədə və biz heç də o səhvlərimizi boynumuza almağa çəkinmirik. İnteqrasiya heç də asan məsələ deyildir. Təsəvvür edin, insanlar bura müxtəlif ölkələrdən gəliblər, özü də hərəsinin öz mentaliteti, ayrı-ayrı düşüncə tərzləri, dini-etnik baxışları var. Birdən-birə onların alışmadığı bir ölkəyə inteqrasiya olunmasına illər və bəlkə də onillər lazım olur. Təmsil olduğum partiya tam yeni bir konsepsiya ilə iddia qoyub ortaya. Bizimçün keçmiş siyasət artıq dənəyə qaldı. Ən böyük fikrimiz, amalıımız, məqsədimiz işsizliyin aradan qalxmasıdır. Sizi inandırım ki, ən böyük problem işsizlikdir. İşsizlik aradan qalxan kimi inteqrasiyada heç bir problem olmayacaq.

- Seçicilərə nə vəd edirsiniz? İnsanlar niyə Fərəc Quliyevə səs verməlidirlər?

- Mənimçün ən əsas yeni iş yerlərinin yaradılması, orta, peşə və ümumtəhsil məktəblərinə investisiya ayrılması, yaşayış yerlərini artırmaq - yeni yeni evlər inşa edilməsini dövlət proqramına saldırımaqdır. Yuxarıda da dediyim kimi, gənclərin müasir təhsil sistemində və maarifçilik proqramlarına böyük ehtiyac var. Mənə səs verənlər əmin ola bilərlər ki, bu sadələşmiş məsələlərin həyata keçməsinə mümkün olan hər şeyi edəcəyəm. Siyasətdə əsas məqsədim başqa ölkələrə örnək olaraq tam, dayanıqlı bir cəmiyyət yaratmaqdır.

□ Rahim SADIQBƏYLİ, İsveç

"Baxış bucağı"

NATO-nun Uels sammitinin yekunlarını şərh etməyi, sabiq dövlət müşaviri, politoloq Vəfa Quluzadədən xahiş elədik. Firsətkən "Baxış bucağı" rubrikasında ona günün başqa aktual suallarını da ünvanladız. Müsahibəni təqdim edirik.

- NATO-nun Rusiya ilə bağlı ciddi və prinsipial qərar verəcəyi gözləndiyi halda, yəni də ehtiyatlı davranış müşahidə olundu. Bu, bir görüntü ola bilər, yoxsa Gürcüstanla bağlı addım müvafiqə dayandıqları kimi Ukraynaya münasibət də eyni olacaq?

- Mən elə düşünürəm. Ukrayna məsələsində Qərb olduqca ciddi. Lakin Qərb özünü ağır aparır. Qərb Rusiya ilə müharibə edib onu darmadağın etmək istəmir. Qərbin buna imkanları var. Rusiya Ukrayna hadisələrinə qədər Qərbi tamamilə təmin edib. Yəni bu, çox böyük imperiya, dünyanın beşdə biridir. Burada qaz, neft, bütün enerji daşıyıcıları, metallar, meşələr, nələ-nələr hər şey var. Qərb də öz ekologiyalarını korlamadan Rusiyadan ürəkləri nə istəyirdi, idxləndirdilər. Onlar arzu edirdilər ki, bu, davam etsin, Qərbin komfort həyatı korlanmasın. Qərb sanksiyaları tətbiq edir. Lakin sanksiyaların ciddi tətbiq edilməsi Qərbin özünün də komfort həyatına bir balaca təsir edəcək, onlar bunu da istəmir. Amma eyni zamanda onlar Rusiyaya Ukraynada qələbə çalmaq imkanını verməyəcəklər. Obama bəyanat vermişdi ki, kim istəyirsə, NATO-nun qapıları onun üzünə açıqdır. Yeni Ukrayna, Gürcüstan da NATO-ya daxil olacaq, Rusiya bu qurumun genişlənməsi ilə bənsəcə. Ona görə ki, bu ölkələr NATO-ya Rusiyadan qorxaraq gedir. Əgər Rusiyanın təsiri olmasa, onda bu ölkələr NATO-ya getməzlər. Mənə elə gəlir ki, bir təhlükə kimi Rusiya Amerikaya, Qərbe lazımdır.

Çünki bu təhlükə NATO-nu genişləndirir və dünyanın başqa ölkələrini Avropa və Amerika ilə əməkdaşlığa sövq edir. **- Deməli, bu kimi münasibət ocaqları Rusiya ilə bərabər Qərbe də lazımdır?**

- İndi zarafatla deyə bilərik ki, Rusiya Amerikaya işləyir. Çünki Amerikanın planları həyata keçdi. Birincisi, Putin bu 15 ildə Avropa ilə çox geniş iqtisadi əlaqələr yaradı. Yeni Rusiya nə qədər Avropa pulundan asılıdırsa, Avropa da bir o qədər Rusiyanın xammalından asılıdır. Putinin siyasəti belə idi ki, Avropa Rusiya ilə olmalıdır, Amerika ilə yox. Amerikanın və Avropanın maraqları fərqlidir. Lakin Ukrayna hücum etməklə Rusiya Avropanı qorxutdu. Avropa başa düşdü ki, Amerika onlara

olduqca lazımdır. Ona görə ki, Amerikasız Avropa Rusiyanın qabağında dayana bilməyəcək. Çünki Rusiya Ukraynayı işğal edən kimi Avropanı da işğal edə bilər. Tarixdə çox qərbi məsələlər var, dünya təbliğati indi bunun üstünü malalayıb. Elə bil ki, tarix təkrar olunur. Hitler hakimiyyətə gələndə hamı onu tələkə sayıb güldürdü. Putin də hakimiyyətə

qarşı sanksiya tətbiqi vəziyyətə köklü təsir etmədi. Belə olan təqdirdə Putin sanksiyalardan dərns götürəcəkm?

- Mən hesab edirəm ki, İrana qarşı sanksiyaların özünü doğrultdu. Bu sanksiyaların nəticəsində İran Amerika ilə müttəfiq olub və İŞİD-ə qarşı mübarizə aparır. Ona görə də sanksiyaların İrana böyük təsiri olub. İran nüvə silahı proq-

çok ciddidir. Çevik qüvvələrin yaradılması, Ukraynaya əsgəri dəstək, burada təlim mərkəzlərinin tikilməsi, birgə hərbi təlimlər plana daxildir. Bunların ciddiyyə alınmaması mümkün deyil. Qərb Ukrayna məsələsində möhkəm dayanıb. Ya Rusiya Ukraynadan əl çəkəcək, ya da Rusiyaya sanksiyalar davam edəcək. Sanksiyalar bir neçə günlük dondurur.

- Sizcə, Gömrük İttifaqına razılıq verən Sərkisyan Amerika və Avropanın təşəbbüslərinə nə cavab verib?

- Sərkisyan Qərbe deyə bilər ki, mənim boynumu Rusiyanın ipindən qurtarıb, mən Avropaya getmək istəyirəm, amma Rusiya qoymur. Çünki Rusiyanın Gümrüdə hərbi bazası dayanıb və biz hərəkət edə bilmirik. Lakin hələ bilmi-

- Hərb və sülh məsələsi həll olunandan sonra beynəlxalq öhdəliklər də asanlıqla həll ediləcək. Ancaq hərb və sülh məsələsi həll olunmayan da, ölkələr müharibə vəziyyətində olanda beynəlxalq öhdəliklərdə fikir verilmir. Yeni həmişə bəhanə var ki, buna görə öhdəliklər həllini tapmır.

- Türkiyə prezidentinin Bakı səfəri iki ölkə arasında münasibətlər baxımından

"Rusiya Amerikaya işləyir"

Vəfa Quluzadə: "Putin Ukrayna böhranından salamat çıxsa, onda Qazaxıstana da, bizə də, Baltik respublikaları və Polşaya da hücum edəcək..."

"Azərbaycan müharibə vəziyyətində ola-ola NATO-ya necə daxil ola bilər?"

gələndə hamı ona güldürdü. Hesab olunurdu ki, o boyda imperiyanın başına balacaboy birinin gəlməsi gülməlidir. Onlar Putini ciddiyyətə almırdılar. Amma baxın, görün, Putin 15 ildə imperiyanın silahlı qüvvələrini islah etdi, gücləndirdi, ölkə isə çarların vəziyyətindəki kimi bərabər qaldı.

- Putinin nüvə təhdidi və 3-cü dünya müharibəsi ilə hədələməsi nə qədər ciddiyyətə alınmalıdır?

- Bu, real deyil. Putin 3-cü dünya müharibəsinə gedən deyil, çünki bu, darmadağın olmaqdır. Müharibəyə o vaxt gedilir ki, uduşa bir ümid olsun. Əks təqdirdə Putin nə cür dünya müharibəsinə başlaya bilər?

- Rusiyanın sanksiyalarla dayandırılması nə dərəcədə effektiv təsir vasitəsi sayıla bilər? Fakt budur ki, İrana

ramlarından imtina edib. Yeni Qərb güc tətbiq etmədən istədiyinə nail olub. Rusiyaya gəldikdə isə, unutmayaq ki, İran Rusiyadan qat-qat toparlı dövlətdir. Ona görə də İrana Rusiyayı müqayisə etmək olmaz. Moskva televiziyaşından Sobyanın ağzı sulu danışdı ki, "daxılma, Azərbaycandan, Türkiyədən ərzaq məhsulları, meyvə-tərəvəz gələcək". Yeni Rusiya öz-özünü təmin edə bilməyən dövlətdir. Putin çox arzu edir ki, danışıqlar nəticəsində Ukraynada Qarabağ məsələsi təkrarlınsın. Yeni Donetskə Donbas öz "müstəqilliyini" elan edir, münasibətə döndürülmüş vəziyyətdə qalır, bu bölgələr Rusiyaya tabe edilir, necə ki, Dağlıq Qarabağ Ermənistanla bərabər Rusiyaya tabedir. Gərək bu plan Ukraynada baş tutmasın, çünki NATO-nun əl atdığı tədbirlər

ur ki, baxıb görsünlər rus qoşunları Ukraynadan qoşunlarını çıxarırmı? Vəziyyət dəyişməsə, sanksiyalar davam edəcək.

- NATO-nun sammitində Dağlıq Qarabağla bağlı qurumun mövqeyini, prezidentlə səviyyəsində görüşün təşkilini necə dəyərləndirmək olar?

- NATO Qarabağ məsələsində Azərbaycanı dəstəkləyir, bizim tərəfimizdədir. Üstəlik də Türkiyə bizim regiondadır, bizimlə bir yerdədir. Qərb təşəbbüsü Rusiyadan almaq niyyətindədir. Bu baxımdan Ermənistanla ciddi təzyiqlər var və olacaq. İndi Ermənistanın Rusiyadan təhlükəsizliyini Qərb təmin edə bilsə, İrəvan sözsüz ki, Qərblə olacaq. Çünki Qərb varlı və qalıbdır. Ermənistan da görür ki, Rusiya Qarabağ məsələsini nə oyanlıq, nə bu yanlıq həll edə bilər.

- Ancaq bu da var ki, Ermənistan Gömrük İttifaqının üzvüdür. Bu halda onun Qərbe inteqrasiya xətti tutması reallıdır?

- Ermənistan Gömrük İttifaqına daxil olmayıb. Heç kəs özünü aldatmasın. Ermənistan istəməzdi, amma Rusiya onu sürüyə-sürüyə Gömrük İttifaqına apardı. Heç indi də istəmir. Lakin Putin Sərkisyanı Moskvaya çağırdı, əmr etdi ki, "daxil ol". O da dedi "baş üstə". Heç Nazarbayev də Gömrük İttifaqını istəmir, o da ayrı durumla üz bəz qalıb. Nazarbayevin Qarabağ problemi yoxdur, hələlik müharibə vəziyyətində deyil, ona görə Rusiyaya etiraz edir. Ermənistanın isə bu cür imkanları yoxdur.

- Yeni Azərbaycanın da Ukrayna böhranı gözləyir?

- Rusiya Ukrayna böhranından salamat çıxsa, onda Nazarbayevə də, bizə də, Baltik respublikalarına, Polşaya da hücum edəcək. Amma mən inanmıram ki, Rusiya Ukrayna böhranından salamat çıxacaq.

rik ki, Qərb buna necə reaksiya verəcək.

- Hesab etmək olarmı ki, Qarabağ danışıqlarında təşəbbüs Qərbin əlinə keçdi, yoxsa Rusiya yəni də dominantlıq edəcək?

- Təşəbbüs o vaxt Qərbin əlinə keçəcək ki, Gürcüstan Rusiyanın əsgəri bazalarından xilas olduğu kimi, Ermənistan da Rusiyanın əsgəri bazalarından xilas olacaq.

- Alyansın sammitində bir neçə ölkənin quruma üzvlüyü ilə bağlı gözləntilər yəni özünü doğrultmadı. Səbəb Rusiya təhlükəsizdi?

- İndi Gürcüstana NATO-ya daxil olmaq ərəfəsində olan ölkə statusu verdir. Üstəlik, Gürcüstana hərbi yardım göstəriləcək, bu ölkəyə Amerika hərbiçiləri gəlib-gedir. Mən hesab edirəm ki, Gürcüstanı və Ukraynayı NATO-ya qəbul edəcəklər. Amma Poroşenko dedi ki, buna Ukrayna xalqı razılıq verərsə...Yeni vaxtı gələndə referendum keçirib məsələni həll edə bilərlər. Gündəlikdə bu dəqiqə tələm-tələsik heç kəs NATO-ya qəbul etmək ehtiyacı yoxdur.

- Azərbaycanın NATO və Rusiya ilə münasibətlər baxımından mövqeyini necə şərh edərdiniz?

- Azərbaycan olduqca pragmatik siyasət yürüdü. Azərbaycan bu dəqiqə müharibə vəziyyətində ola-ola nə cür NATO-ya daxil ola bilər? Azərbaycan bu arzunu sərgiləməsə, NATO onu qəbul da edə bilməz. Ancaq gərək əvvəl hərb və sülh məsələsi həll olunsun. Sülh əldə olunandan sonra bu məsələ gündəliyə gələcək. Elə Rusiya buna görə bizi müharibə vəziyyətinə salıb.

- Azərbaycanın öhdəliklərinə əməl etməsi, daxili problemlər və digər amillər nəcə, Qərbe inteqrasiyasına mane ola bilərmi?

necə dəyərləndirilmə bilər? NATO dövləti olan qardaş ölkə ilə birgə atılmalı olan addımlarla bağlı nə demək olar?

- Nə vaxt ki, məsələ yetişir, onda həll olunur. Yəqin ki, daha çox Türkiyə ilə Azərbaycan arasında viza məsələsinin qaldırılması arzulanır. Yaxud əsgəri müttəfiqliklə bağlı politoloqlar daha çox müzakirələr açırlar. Amma əslində Türkiyə ilə güclü əsgəri əməkdaşlığı var və türkiyəli mütəxəssislər Azərbaycanda çalışır, yaxud azərbaycanlılar Türkiyədə təmrin görür. Amma hərbi ittifaq bağlamaq o dəqiqə Türkiyənin Rusiya ilə müharibə vəziyyətinə girməsi olardı. Yeni de-fakto belə ittifaq var, amma de-yure yoxdur. İndi əgər Azərbaycana təhlükə olsa, onda bu de-fakto ittifaq özünü göstərəcək. Əminəm ki, təhlükə yaranacağı təqdirdə Türkiyə seyrçi qalmayacaq. Çünki artıq 1993-cü il deyil.

- Türkiyə və Azərbaycan arasında viza rejiminin qalmasına səbəbi nədir, İŞİD təhlükəsizmi?

- Yox, təkcə o deyil. Azərbaycan başqa ölkələrlə viza rejimini qaldırır, amma özünü qeyri-komfort vəziyyətdə hiss etmir. Türkiyə böyük dövlətdir, biz bir dillilik, bir dinlilik, bir adət-ənənəlilik. Yəqin bizdə ehtiyat edirlər ki, viza rejimi götürülsə, qənd necə çayın içində əriyir, biz də əriyirik. Məncə, belə ehtiyatlılıq var.

- Rusiyadan növbəti sürpriz gözləyə bilərikmi?

- Hələlik Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətlər normaldır, Rusiya öz bazasını Azərbaycanın üzünə aqıb. Bizim regiondakı vəziyyət Rusiyadakı durumdan, Ukrayna böhranından çox asılıdır. Rusiya çox böyük avantüraya imza atıb. Bu avantüranın axır Rusiyaya çox baha başa gələr. O zaman bizim regionda da çox böyük dəyişikliklər baş verəcək.

Əslində gücün hansı tərəfdə olması vizual effektlərdən də aydın olur. Əgər MDB-nin toplantısı da NATO-nun sammiti qədər diqqət çəksəydi, onda demək olardı ki, güclər təxminən bərabərdir.

Amma indi güc NATO-nun tərəfindədir. Onda bəs nədən Ukrayna prezidenti P.Poroşenko az qala iki günün qəhrəmanına çevirən Şimali Alyans Rusiyaya qarşı qəti hərbi addımlar atmaqdan çəkinir? Güman edirik ki, cavab hamıya bellidir - Rusiyaya qarşı savaş açmaq üçüncü dünya müharibəsini, özü də nüvə müharibəsini başlamaq demək olardı.

Deyənlərə görə, bir dəfə A.Eynşteyndən üçüncü dünya müharibəsini necə təsvir etdiyini soruşublar. Eynşteyn deyibmiş ki, üçüncü dünya müharibəsini deyə bilmərəm, amma dördüncü dünya müharibəsində insanlar ox və yayla vuruşacaq.

Ona görə də NATO başqa yolla gedəcək. Bu yolda iqtisadi faktorlara daha çox diqqət yetiriləcək. Artıq indidən bunun əlamətləri görünür. Amma mənən ən çox dilxor edən Qərbin Ukraynaya ayırdığı vəsaitlərdir. Onlar bugünkü müharibə teatrı baxımından çox az, olduqca az görünür...

Ümumilikdə isə demək olar ki, Ukraynada konfliktin başlaması digər münaqişələrə, o cümlədən də Qarabağ münaqişəsinə diqqəti artırır. Bunu dərk etmək üçün elə bir ağıl tələb olunur. Qarabağ münaqişəsinə diqqət artır. Hiss olunur ki, Qərb artıq Rusiyaya inanmır. Bu gün üçün görünən budur ki, Qərb təşəbbüsü Rusiyanın əlindən almağa çalışır.

Fransa prezidenti də xüsusi fəaliyyət göstərir. Bu yaxınlarda onun Ermənistan və Azərbaycan prezidentlərini görüşdürəcəyi deyilir. Ona görə də Azərbaycan bu dönüşə, proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır.

ölkəsi gəlsə belə, onu Rusiyadan, Rusiyanın planlarından çəkindirə, ayra bilməz. Qərbdə, çox güman ki, bunu bilirlər.

Sadəəcə, güclü erməni lob-bisi Qərbi bütün reallıqlara baxmadan Ermənistanı da diqqət ayırmağa vadar edir. Qərbi Ermənistanı bağlayan yeganə tel budur və bu tellər uzun illərdir ki, Qərbə Qarabağ münaqişəsində ədalətli mövqə tutmağa və həqiqəti dilə gətirməyə mane olur; ona görə ki, Qərbdə

Qərb təşəbbüsü ələ alır

Qarabağda atəşkəs pozula bilər

Rusiya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsünün əlinə keçdiyini görəndə hər dəfə döyüş bölgələrində tərribat törədir; Azərbaycan proseslərin yeni istiqamətinə hazır olmalıdır...

Ola bilsin ki, atəşkəs bu dəfə də pozulsun. Səbəbi budur ki, Rusiya Qərbin fəallaşdığını və təşəbbüsünün əlinə keçdiyini görəndə döyüş bölgələrində tərribat törədir.

Ötən dəfə də Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Fransanın vasitəçiliyi ilə görüşəcəyi deyilirdi. Amma bir anın içində aləm biri-birinə qarışdı, atəşkəs pozuldu və prezidentlər V.Putinin təşəbbüsü ilə görüşdülər. Bu dəfə də belə ola bilər.

Məsələ bundadır ki, Rusiya dünya siyasətində Şimali Koreya kimi dövlətlərə çevrilmək ərafındadır. Avropada heç kim V.Putini həтта bir stəkan çay içməyə dəvət etmir. Hazırda Qarabağ münaqişəsi Rusiyaya Qərbin diqqətini qaytarmaq iqtidarında olan yeganə vasitələrdən biridir. Amma bir

daha deyirik ki, Qərb təşəbbüsü öz əlinə almaq istəyir.

C.Kerrinin və F.Olandın belə bir fikirdə olduğunu bir daha demək təkrarçılıq olardı. Burada əsas odur ki, Ermənistanı qətiyyətlə bərkətmək olmaz. Əgər sabah Rusiyadan bir siqnal gəlsə, bu dövlət heç nəyə, heç kimə fikir vermədən onun sifariş etdiyi musiqiyə oynamağa başlayacaq.

Bu, onların çoxdankı xasiyyətidir. Təəssüf ki, atəşkəs də elə bir şeydir ki, onun kim tərəfindən pozulduğunu müəyyən etmək heç də həmişə asan olmur. Bu, çox dolaylı məsələdir. Ona görə də ehtiyatlı və təcili olmaq lazımdır ki, Ermənistanın atəşkəsi pozacağı təqdirdə itkilər çox olmasın.

Ermənistanın Qərbə bağlılığı bir fiksiyadır. On dəfə Qərb

heç kim bu erməni əsilli seçicilərin səsinə və maliyyə dəstəyinə itirmək istəmir.

O ki qaldı Ukrayna məsələsinə, Rusiyanın Ukraynadan yaxın dövrdə əl çəkəcəyi elə də ehtimallı görünür. Məsələ heç onda da deyil ki, Ukrayna federalaşmadan həddindən çox ehtiyat edir. Əslində dünyanın ən güclü dövlətləri və o cümlədən də ABŞ federal dövlətdir.

Amma Rusiya özünün bu təhriki və planı ilə Ukraynanın özülünə uzun müddətli mina qoymağa hazırlaşır. Bəli, Rusiyaya Ukraynada elə bir siyasi "rıçaq" lazımdır ki, onun vasitəsilə bu dövlətin bütün addımlarını, xüsusən də Qərbə yönəlmiş siyasətini öz marağına cavab verə biləcək qədər nizamlaya və tənzimləyə bilsin.

■ Hüseynbala SƏLİMOV

mətli prezidentə fikirlərimizi çatdırdıq, təhlükəsizlik qüvvələrimizin bu məsələ ilə bağlı ciddi işbirliyinə ehtiyac olduğunu vurğuladıq. Bu məsələ ilə bağlı həm milli təhlükəsizlik qüvvələrimiz, həm də xarici işlər nazirliklərimiz sıx əməkdaşlıq edəcək. Ümid edirəm ki, bu sürətli prosesdə Ermənistanın da ABŞ-dakı gəlmələr fərqli nəticələrin əldə edilməsinə imkan yaradar. Hələlik ABŞ bu haqda detallı bilgi istəyir.

Türkiyə prezidenti bildirib ki, prezident Obama ilə davamlı təmasda olmaq razılığına gəliblər: "Ola bilər, yaxın zamanlarda gözlənilən BMT Ali Şurasının toplantısında bir daha görüşək. Obamanın prezidentliyində 2 il qalıb. ABŞ qanunlarına görə, o, artıq prezident postuna namizəd ola bilməz, ancaq partiyasının şansını artırmaq üçün üzərində bir yük var. Bu arada bölgəmizdə hər hansı gəlmələr olsa, biz təkrar görüşə, müzakirələrimizi davam etdirə bilərik. Önemli olan dövlətlərin bütün mexanizmlərinin işə salınaraq bölgədə və global problemlərin həlləsinə imkan yaratmaqdır".

■ Aygün MURADXANLI

Ərdoğanın Qarabağ bəyanatı

Azər RƏŞİDOĞLU

Türkiyə prezidenti Ərdoğan yenə də Qarabağ münaqişəsi barədə danışdı. Prezident postuna oturan kimi Ərdoğanın Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı verdiyi bəyanatlar sübuta yetirdi ki, bu problem Ankaranın xarici siyasətində prioritet təşkil edir. Türkiyə onunla "bir millət, iki dövlət" olan Azərbaycanın maraqlarını nəzərə almaya bilməz. Digər tərəfdən, Qərblə münasibətlərində Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi Türkiyə diplomatiyası üçün önəmli rol oynaya bilər.

"Biz Azərbaycana verilmiş vədlərin də yerinə yetirilməsini istəyirik. Bu, yaxşılıq deyil, bu, haqdır. Bunu yerinə yetirmək lazımdır. Biz bu məsələdə qətiyyətimizi nümayiş etdirəcəyik", - deyərək Ərdoğanın Ankaranın mövqeyini açıqlayıb.

Türkiyə lideri konkret ad çəkməyə də, bəli idi ki, Bakıya verilən vəd məhz Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli ilə bağlıdır.

Digər tərəfdən, gələcək illərdə bütün dünyada "erməni soyqırımı"nın 100 illiyinə həsr edilmiş siyasi kampaniyaya başlayır. Bu məsələdə Bakı və Ankaranın vahid mövqedən çıxış etməsi zamanın tələbidir.

Ankara Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı sərt mövqə sərgiləməyini nümayiş etdirir.

Artıq indidən ehtimal etmək olar ki, Ərdoğanın prezidentliyi müddətində Ankara öz diplomatiyasında bir sıra ciddi korrektələr etməli olacaq. Bu baxımdan, "Sürix protokolları"nın reallaşması istiqamətində əməli addımların atılacağı da istisna edilmir.

Bu məsələdə Ərdoğanın Bakının mövqeyini nəzərə almalıdır. Bəllidir ki, "Sürix protokolları"na rəsmi Bakı kəskin reaksiyalar verir. İstisna deyil ki, Qarabağ məsələsində erməniləri güzəştərlərə vadar etməklə Ankara "Sürix protokolları"nın reallaşdırmaq arzusunda deyil.

Ərdoğanın bəyanatı da onu deməyə əsas verir ki, Ankara Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycana real kömək təklif edir və əvəzində Ermənistanla Türkiyə sərhədlərinin açılması məsələsinə yenidən baxılması təklifində bulunur.

Qərb siyasətçiləri də Ankaraya bölgədə ən önəmli oyunçu kimi baxırlar. Belə ki, Qərb siyasətçiləri açıq şəkildə bəyan edirlər ki, Türkiyə və İsraildən başqa ABŞ-ın bölgədə güvənə biləcəyi digər dövlət yoxdur. ABŞ-da hesab edirlər ki, Amerika qoşunlarının İraq və Əfqanıstanı çıxarılmasından sonra regional təhlükəsizliyə görə məsuliyyət daşıyan kimse olmalıdır. Türkiyənin isə regional güc sahibi kimi qəbul edilməsi rəşional yanaşmadan irəli gəlir.

İstənilən halda, ABŞ regional münaqişələrə yönəlmiş siyasətdə Ankaranı nəzərə almağa məhkumdur.

Vurğulayaq ki, "Sürix protokolu" "Amerika layihəsi" kimi dəyərləndirilir.

Ərdoğan hesab edir ki, Ankara və Bakı sərhədlərinin açılması müqabilində Qarabağ münaqişəsinin həllində əlavə dividendlər tələb edə bilər. Hazırda bölgədə hökm sürən "nə sülh, nə savaş" kimi pat vəziyyətdən çıxmaq və yeni siyasi situasiyanın yaranması üçün sərhədlərin açılması böyük risk olmaqla yanaşı, münaqişənin "ölü nöqtə"dən tərpənməsi deməkdir.

Ən azı ilkin mərhələdə Qarabağ münaqişəsinə böyük diqqət ayrılacağı ehtimal olunur. Bu diqqətin Azərbaycanın maraqlarına cavab verə biləcəyini də vurğulaya bilərik.

Türkiyə ilə əlaqələrdə daha çox Ermənistan maraqlıdır. Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində və "erməni soyqırımı" məsələsində İrəvanın tutduğu radikal mövqə bu ölkəni önəmli layihələrdən kənar qoyub. Ermənistan ölkənin gələcəyini qurban verərək, Rusiyanın forpostu misiyası ilə razılaşmalı olub. İrəvanda anlayırlar ki, Türkiyə ilə sərhədlərin açılması Ermənistan üçün nicatdır.

"Sürix protokolları" reallaşarsa, bölgəyə əlavə maliyyə yatırılabilir. Məhz bu səbəb Ankara və İrəvanın diqqətini çəkmə əsas amillər sırasında deyil.

Daha bir məqam isə ondan ibarətdir ki, sərhədlərin açılması əvəzində işğal altında olan Azərbaycan ərazilərinin bir qisminin azad olunması müşahidə edilə bilər. Qərb yatırımlarını sərbəst şəkildə bölgəyə yerləşdirmək üçün, iqtisadi tənəzzüldə olan Ermənistanı buna vadar edə bilər. İstisna deyil ki, Ərdoğanın bəyanatları elə buna hesablanıb...

"Ərdoğan Obamadan Güleni istəyəcək" proqnozları doğruldu

Türkiyə prezidenti amerikalı həmkarı ilə görüşündən danışdı

"Prezident Obama ilə "paralel yapı"ni müzakirə etdik". Musavat.com yazır ki, bu sözləri Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan sentyabrın 5-də NATO-nun Uelsdə keçirilən zirvəsində Ağ Evin sahibi ilə görüşü haqqında ilk açıqlamasında deyib.

Yada salmaq ki, təkbətək görüş 1 saat yarım davam etsə də, tərəflər mediaya təfərrüatlı açıqlamamışdı. Prezident Ərdoğan deyib ki, ABŞ "paralel dövlət"lə bağlı Ankaradan geniş informasiya istəyir: "Bizdən bilgi tələb etdilər. Biz gərəkli sənədləri Vaşinqtona təqdim edəcəyik".

Ərdoğan onu da bildirib ki, saat yarım sürən görüşmədə

ABŞ-Türkiyə münasibətlər modelini qısa, Ukrayna, Suriya, İraq, Liviya, Misir, Fələstin məsələləri ilə bağlı detallı mü-

zakirə aparırlar: "Əsas müzakirələrimiz isə Türkiyədə paralel dövlət yaradılması cəhdləri haqqında oldu. Bu haqda hör-

Yoxa bərabər tələbə təqaüdləri

Hətta prezident təqaüdü alanlar da özünün normal yaşayışını və təhsil qayğılarını qarşılamaq imkanında deyillər, bəs çıxış yolu?..

Tədris ilinin başlanmasına artıq sayılı günlər qalıb. Bu günü daha çox səbirsizliklə və həyəcanla gözləyən isə yeni tələbə adını qazanmış gənclərdir. Bu il Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən keçirilən qəbul imtahanında 9 nəfər 700 bal - rekord bal yığaraq ölkə birinciləri olublar. Digər tələbələrədən onları fərqləndirən isə prezident təqaüdü almaları olacaq.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev 2013-cü ildə ali məktəb tələbələri üçün prezident təqaüdünün artırılması haqqında fərman imzalayıb və təqaüd 15 manat artırılaraq 165 manat olub. Ümumiyyətlə Azərbaycan tələbələrini aldığı təqaüdlə digər ölkələrin tələbələrini aldığı təqaüdü müqayisə etsək, aradakı böyük fərq dərhal görünür. Təqaüd tələbənə ancaq gündəlik çay, yemək, ən yaxşı halda isə kirayə pulunu ödəyir. Kitab, dəftər və təhsillə bağlı digər xərcləri üçün pul qalmır.

Xarici ölkələrdə tələbələrə təqaüdlə yanaşı müəyyən güzəştlər də edilir. Məsələn, Rusiyada tələbələr yataqxanalarla təmin edilir. Bu da azərbaycanlı tələbələrə fərqli olaraq onları əlavə xərcdən azad edir. Ermənistanda isə tələbələr üçün nəzərdə tutulan təqaüdlər minimum yaşayış həddinə bərabərləşdirilib. Eyni zamanda Avropanın digər ölkələrində və ABŞ-da da tələbələr üçün xüsusi təqaüd proqramları var. Hətta inkişaf etmiş ölkələrin əksəriyyətində üçüncü ölkələrdən gələn tələbələr üçün xüsusi təqaüdlər nəzərdə tutulub. Müxtəlif məbləğlərdə olan bu təqaüdlər tələbənə aylıq xərclərini ödəmək üçün kifayət edir.

Məsələn, Fransada belə təqaüdlər 350 avrodan aşağı olmur. ABŞ universitetlərində isə bu tip təqaüd proqramları tələbələrə xərclərini 80 faizə qədər azaldır. Belə ki, təqaüd alan tələbə hətta təhsil haqqı ilə bağlı güzəşt də əldə edə bilər. Eyni zamanda ABŞ-da tələbələr komfortlu yataqxanalarla təmin edilir. Təhsil müddətində isə tələbələr dövlətin hesabına yüksək səviyyəli tibbi xidmətdən də istifadə edə bilərlər.

Bəs Azərbaycanda tələbəyə verilən təqaüd onun normal yaşayışını təmin edə bilirmi? "XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev tələbə təqaüdlərinin az olduğunu və artırılmasının vacibliyini bildirdi: "Bizdə prezident təqaüdü çox azdır. Təxminən bunu iki dəfə artırmaq olar. Ancaq bu, siyasi qərar olmalıdır. Yeni bu ölkə başçısının adına olan təqaüddür. Prezident təqaüdü digər tələbələrə aldığı təqaüddən çox sayılır. Ancaq indiki yaşayış səviyyəsini təmin etmək və hansısa təhsil ləvazimatının almaq üçün bu vəsait də azdır. 700 bal toplayan tələbələrə sayı bir o qədər çox deyil. Onlar üçün situmullaşdırıcı tədbir barədə düşünmək olar. Ali məktəbin özü də hər hansı addım ata bilər ki, bu tələbələr daha çox təqaüdlə təmin olunsun. Digər tələbələrə də təqaüdləri azdır. Təkcə kirayə xərclərini və tədris ləvazimatlarını buraya əlavə etsək görərik ki, tələbələrə aldığı vəsait buna yetmir. Bu da çox vaxt tələbələrə dərindən sonra işləməsinə səbəb olur. Bu hal şübhəsiz ki, təhsildən yayınma hallarını və vaxtı vaxtında dərslərə hazırlaşmaq tendensiyasını ortaya qoyur. Ona görə də tələbələrə təqaüdlərinin qaldırılması istiqamətində Təhsil Nazirliyi hökumətə müraciət etsə yaxşı olar. Kirayə haqları da çox bahadır. Bunun yalnız bir yolu o ola bilər ki, qalmaq üçün yataqxana imkanları olmayan tələbələrə təqaüddən əlavə müəyyən bir ölçüdə vəsait verilsin. Mənə elə gəlir ki, buna ali məktəblərin imkanı çatdı bilər. Bir nüansı qeyd etmək lazımdır artıq ali məktəblərimizdə ödənişli təhsil 70 faizdən çoxdur və ali məktəblər külli miqdarda vəsait qazanır. Bu vəsaitin də əsas hissəsi təhsilin keyfiyyətinə xərclənmir".

Bazar qiymətləri ilə tələbə təqaüdlərini müqayisə edən iqtisadçı ekspertlər də tələbə təqaüdü ilə bir ay keçinməyin mümkün olmadığı qənaətinə diyərlər.

□ Günel MANAFLI

Hökumətin yas mərasimlərində ehsan israfçılığı edilməsinə qarşı tövsiyəsi icra olunmağa başlandı. Bir sıra rayon və şəhər icra hakimiyyətlərinin tapşırığı əsasında icra nümayəndələri hüsr mərasimlərinə gedərək yas sahiblərinə göstəriş verirlər.

Yasamal rayonunun icra başçısı İbrahim Mehdiyev də yas mərasimlərində israfçılığın qarşısını almaq üçün tapşırıqlar verib. Axar.az xəbər verir ki, ötən gün Yasamal ərazisində təşkil olunmuş hüsr mərasiminə polis və icra əməkdaşları gəlirlər. Onlar hökumətin tövsiyəsini yada salaraq, israfçılıq etməyi tapşırırlar.

Yas mərasiminin sahibi icra nümayəndəsinin xəbərdarlığını qəbul etdiyini, ayrı-seçkilik qoyulmayacağı və tövsiyəyə bütün rayonda əməl ediləcəyi təqdirdə bu təşəbbüsə məmnunluqla qoşulacağını deyib. Daha sonra ağsaqqalların məsləhəti ilə ehsan süfrəsində çay, qənd, halva, yuxa, xurma, su və limon verilməsi məqsəduyğun sayılıb. Salyan rayonunun icra başçısı Tahir Kərimov da analoji göstəriş verib. İcra başçısının müavini Rəşad Cəbrayilov deyib ki, rayonda yas mərasimlərində çay, qənd, xurma və limon verilməsi məsləhət görülüb.

R.Cəbrayilovun sözlərinə görə, icra başçısının bu tapşırığı rayon ağsaqqalları tərəfindən də müsbət qarşılanıb. Artıq bəzi yas mərasimlərində tövsiyəyə əməl edilməsinə başlanıb.

Ancaq Şəmkirdə yas mərasimində gərginlik yaşanıb. Bələdiyyə sədri yas çadırını uçurmaqla hədələyib, molla çadıra buraxılmayıb. Bu məlumatı virtualaz.org saytına yas mərasimində iştirak edən jurnalist Aynur Elgünəş verib.

O bildirib ki, Şəmkirin Dəhlər - Cirdaxan kəndində (Cəfər Cabbarlı) yas mərasimində gələn kənd bələdiyyəsinin sədri Xəqani Hüseynov süfrəyə halva qoyulmasına icazə verməyib. Ev sahibləri Bakıdan və uzaq yoldan yas mərasimində iştirak etməyə gələnlərin olduğunu bildirərək süfrəyə heç olmasa pendir-çörək qoyulmasını istəyiblər. Lakin bələdiyyə sədri buna icazə verməyəcəyini, əks halda çadırı sökdürəcəyini bildirib.

Bələdiyyə sədri onun bu xəbərdarlığına etiraz edən A.Elğünəşi kənddən qovduracağını deyib: "Bələdiyyə sədrinə bunun qadağan olmadığını, yalnız tövsiyə xarakteri daşdığını bildirdim. Ona Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlıın bu barədə açıqlamasını xatırlatdım. Bələdiyyə sədri bildirdi ki, "Mübariz Qurbanlı kimdir ki?"

Bizim rayonun öz icra hakimiyyəti var və biz onun qərarlarını yerinə yetiririk. Səni də bu kənddən qovduracam". Bələdiyyə sədri mənə onu da

Ölkə boyunca total ehsan

qadağaları başlandı

Gəncə ilə Sumqayıtın ardınca Yasamal və Salyanda da yas mərasimlərində təmtəraqlı süfrə açılması yasaqlandı; Şəmkirdə isə müsavətçinin hüsründə bələdiyyə sədri çadırı sökməklə hədələdi

Müzəffər Baxışov:

"İcra başçısı kimdir ki, bələdiyyə sədrinə əmr verə, yas mərasimində get, məclisə nəzarət et..."

dedi ki, sən bunun qadağan olmadığını deyərək burada provokasiya törədirsən. Bizim rayonun öz qərarıdır və bu qərar icra edilir".

Qeyd edək ki, yas mərasimi keçirilən şəxs Nizami Əliyev Müsavat Partiyasının rayon təşkilatının sədri olub.

Bələdiyyə sədri isə virtualaz.org-a deyib ki, rayon rəhbərliyinin öz qadağası var: "Bu, bizim rayon rəhbərliyi tərəfindən qəbul edilən qərardır və bunu icra edirik. Sentyabrın 1-dən bu qadağalar tətbiq edilir".

X.Hüseynov daha sonra qafqazinfo.az-a bildirib ki, bu qaydalar məcburi deyil: "Rayon səviyyəsində ümumi olaraq qəbul edilib, hər kəs də razıdır. Dəfn günü xurma, çay, halva, göyerti, pendir və çörək olmalıdır. 3 gündə də eyni şeylər veriləcək. Həmin gün mağar söküləcək. Dördüncü gündə yas evdə olacaq. Yeddi mərasimi olmayacaq. Bakıda necədirsə, bizdə də elə olacaq".

"Yeni Müsavat"ın dini yazarı Kənan Rövşənoğlunun sözlərinə görə, İslamda ehsan anlamı yoxdur: "Bu, ölü üçün vacib deyil. Sadəcə, hüsr mərasimində gələn qonaq acdırsa, süfrəyə yemək qoya bilərsən. Ancaq konkret Azərbaycandakı qadağaya gəlinə, hökumətin bu qərarı müsbətdir. Vətəndaşlar illərdir ki, israfçılıqdan şikayətlənirdilər".

K.Rövşənoğlunun fikrincə, ehsan məhdudiyətində normativ qəbul olunmalıdır: "Bir rayonda çay, xurma, halva və ya icazə verilir, digərində göyerti, pendir və çörək qoymaq qadağan olunur. Bir normativ yoxdur ki, ölü sahibi işini bilsin. Bununla bağlı qanun da qəbul edilməyib. Ona görə yuxarıdan gələn göstərişdən yerli idarəetmə orqanları sui-istifadə edir, vətəndaş əziyyətə salır, incidir. Yaxşı olar ki, tövsiyə xarakterli bir normativ qəbul olunsun. İnsanlar ehsan süfrəsinə nələrlə qoymaq lazım olduğunu bilsinlər. Ümumən, israfçılıq din-də günah və haramdır".

Hüquqşünas Müzəffər Baxışov qeyd etdi ki, dövlət heç kəmə bunu qadağan edə bilməz. Hüquqşünasın sözlərinə görə, prezident və yaxud Nazirlər Kabineti səviyyəsində normativ akt qəbul etmək qeyri-mümkündür.

M.Baxışov deyir ki, insanların adət-ənənəsi var və hər kəs öz mülkiyyətində olan əmlakını yas mərasimində sərf edir: "Bunu yalnız təbliğat işləri, maarifləndirmə ilə həyata keçirmək olar. Bu halda ümumi qayda qəbul edilir. O da çox çətin və uzun prosesdir. Ancaq Şəmkirdə bələdiyyə sədri icra başçısından göstəriş alıbsa, o halda hər iki vəzifəli

şəxs Cinayət Məcəlləsinin 309.1 maddəsi ilə məsuliyyətə cəlb edilməli və cəzalanmalıdır. Əgər zor tətbiq olunubsa, o halda 309.2 maddəsi irəli sürülə bilər.

309.1 maddəsi vəzifəli şəxsin xidməti səlahiyyətlərini aşması nəticəsində fiziki və hüquq şəxslərin mənafeyinə zərər vurmaqla tövsiyə olunur. Bu halda 1000 manatdan 2000 manata qədər cərimə, 2 ilədək islah işləri və yaxud 3 ilədək müəyyən vəzifə tutma səlahiyyətlərindən məhrum edilir. Əgər zor tətbiq edilsə 309.2 maddəsi ilə 3 ildən 7 ilədək azadlıqdan məhrum etmə nəzərdə tutulur".

M.Baxışov hesab edir ki, yas sahibin məclisində müdaxilə totalitar rejimlərə xasdır: "İcra başçısı kimdir ki, bələdiyyə sədrinə əmr verə, yas mərasimində get, məclisə nəzarət et, yeməklərə qadağa qoy, camaatın qazanını müsadirə elə. Bu, sırf totalitar rejimlərə xasdır. Demokratik dövlətlərdə belə məhdudiyət qoyula bilməz. Ona görə də yeganə yol maarifləndirmədən keçir".

Müsahibimiz hüquqi normativ akt qəbul ediləcəyi halda belə bunun konstitusiyanın 149-cu maddəsinin 1-ci bəndinə zidd olacağını açıqladı: "Deyirlər ki, bunun tənzimlənməsi üçün normativ hüquqi akt qəbul edəcək. Milli Məclis tərəfindən qanun qəbul olunsun, o qanun konstitusiyanın 149-cu maddəsinin 1-ci hissəsinə zidd olacaq. Həmin normaya görə normativ aktlar haqq-ədələtə söykənməlidir. Bu qanun isə ədalətə söykənməyəcək".

□ E.SALAMOĞLU

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

NATO

-nun Uels sammiti Ukrayna da daxil, postsovet məkanı ilə bağlı mühüm qərarların qəbulu ilə tarixə düşdü. Təbii ki, Güney Qafqaz və oradakı etnik-ərazi münaqişələri də diqqətdən yayınmadı. Təqdirəlayiq haldır ki, qəbul edilən Uels bəyannaməsində NATO-nun keçmiş sovet respublikalarının ərazi bütövlüyü və suverenliyini müdafiə etmək əzmi birmənalı əksini tapıb.

"NATO Ermənistanın, Azərbaycanın, Gürcüstanın və Moldovanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini müdafiəsi ilə bağlı öhdəliklərinə sadıqdır. Mövcud şəraitdə alyans Cənubi Qafqazda və Moldovada münaqişələrin beynəlxalq qanunvericilik əsasında və dinc yolla həllinə yönəlik səyləri dəstəkləməkdə davam edəcək", - deyir sənəddə qeyd edilir. Yekun bəyannamənin postsovet məkanındakı münaqişələrə aid hissəsində daha sonra deyilir: "Bu konfliktlərin üzücü şəkildə da-

lik əsasında və dinc yolla həllinə yönəlik səyləri dəstəkləməkdə davam edəcək", - deyir sənəddə qeyd edilir. Yekun bəyannamənin postsovet məkanındakı münaqişələrə aid hissəsində daha sonra deyilir: "Bu konfliktlərin üzücü şəkildə da-

"Ermənistandakı hərbi rejim öz xalqını informasiya vakuumunda saxlayır"

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi işğalçı ölkənin Müdafiə Nazirliyinin bəyannaməsinə sərt cavab verib

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi (MN) Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin bəyannaməsinə cavab verib. APA-nın MN-in rəsmi saytına istinadən verdiyi məlumata görə, MN-in cavabında İrəvandakı hərbi-siyasi rejimin növbəti dəfə Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin yaydığı bəyannamə ilə ölkədəki acımacaqlı vəziyyəti etiraf etmək məcburiyyətində qaldığı bildirilir.

Qeyd olunub ki, Ermənistandan fərqli olaraq Azərbaycanda Silahlı Qüvvələrin şəxsi heyətinin döyüş hazırlığı, mənəvi-psixoloji vəziyyəti dövlətimizin və onun rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olduğu kimi, hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması və maddi-texniki təminatının artırılması Azərbaycan prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin birbaşa nəzarətindədir.

"Həqiqətən də ağır iqtisadi vəziyyət, yoxsulluq səviyyəsinin yüksəlməsi, inflyasiyanın sürətlənməsi, demoqrafik durum, kütləvi miqrasiya Ermənistandakı sosial-iqtisadi şəraiti partlayış həddinə çatdırıb. İyul ayının sonları və avqustun əvvəllərində qoşunların təmas xəttində xeyli sayda canlı qüvvə sərindən itki verən erməni tərəfi bu gün də özünə gələ bilməyib. Düşmənin hərbi rejimi həmişə olduğu kimi yenə də həqiqətə uyğun olmayan məlumatları qəsdən erməni ictimaiyyətinə zorla qəbul etdirir və onu informasiya vakuumunda saxlayır.

Bir çox beynəlxalq iqtisadi layihələrdən kənar qalan Ermənistanın hərbi-siyasi rejimi daxili problemləri həll etmək əvəzinə, erməni xalqının fikrini əsas məsələlərdən yayındıraraq günahı Azərbaycan tərəfində görməyə üstünlük verir. Ermənistanın hərbi potensialının və iqtisadiyyatının bütövlükdə ayrı-ayrı xarici dairələrin əlində cəmlənməsi, silahlanmadakı hərbi texnikanın döyüşə hazır vəziyyətdə olmaması və taktiki-texniki baxımdan köhnəlməsi, peşəkar hərbi təhsil sisteminin tam formalaşmaması, ordudakı intizamsızlıq, korrupsiya, qeyri-döyüş itkilərinin, yoluxucu xəstəliklərin, çağırışdan boyun qaçıranların sayının kəskin surətdə artması, demoqrafik vəziyyətlə əlaqədar hərbi hissələrdə və ön xətdə əsgər çatışmazlığı, bu səbəbdən də onların əvəzinə qeyri-peşəkar yerli əhəlinin sən-gərlərdə istifadə edilməsi, müqaviləli xidmətə keçid adı altında kriminal keçmişə sahib və Ermənistanın müxtəlif oliqarx dairələrinin nəzarətində olan silahlı qruplaşmaların üzvlərinin orduya cəlb olunması qonşu dövlətin hərbi təhlükəsizlik sektorunun hansı vəziyyətdə olmasını açıq-aydın nümayiş etdirir", - deyir MN-in cavabında vurğulanıb.

Qarabağ

Ermənilərin Uels

"Ümidlərinə sarsıdıcı zərbə

İşğalçı tərəfin NATO-nun yekun sənədinə Qarabağ üçün öz müqəddəratını təyinetmə bəndini salmaq səyləri fiasko oldu; alyans Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bir daha dəstəklədi, Sərkisyan özü də bu sənədə imza atdı; üstəlik, Türkiyənin Qərb üçün önəminin artdığı üzə çıxdı...

vam eləməsi hələ də xüsusi narahatlıq doğurur, çünki belə vəziyyət bölgə sakinlərini Avroatlantik birliyin üzvü olmaq imkanından məhrum edir".

Qeyd edək ki, Sərkisyan NATO-nun bundan əvvəlki iki sammitinə (2010 və 2012) qatılmayıb. Həmin sammitlərin yekun sənədlərində də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək əksini tapıb. Bu dəfə erməni tərəfi belə bir ümidlə toplantıya təşrif buyurmuşdu ki, yekun bəyannamədə nəhayət, Dağlıq Qarabağ ittifakının həll prinsiplərindən biri kimi və "Madrid prinsipləri"ndə deyilən şəkildə öz müqəddəratını təyinetmə hüququ da salınacaq.

Lakin bu, baş vermədi. Alyans özünün yekun sənədində ənənəsinə sadiq qalaraq bir daha Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini birmənalı müdafiə elədiyini ortaya qoydu. Üstəlik, məlum oldu ki, Serj Sərkisyan özü də bu sənədi imzalayıb. Halbuki, illər öncə, Köçəriyan dönəmində Ermənistan parlamentinin qəbul etdiyi qərara əsasən, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın ərazisi kimi göstərildiyi heç bir sənədə Ermənistan rəsmiləri imza ata bilməz.

Ermənilərin arzusu həm də ona görə gözlərində qaldı ki, müqəddəratı təyinetmə haqqından danışmağın indi ümumiyyətə, zamana deyil, çünki Rusiya Ukraynanın böyük bir ərazisini (Kırım, Donbas) məhz bu bəhanə ilə işğal edib.

Erməni tərəfinin başqa gözləntisi Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla ABŞ prezidenti Barak Obama arasında sammit çərçivəsində gö-

Rusiyalı politoloq: "ABŞ və Fransa Qarabağ təşəbbüskarlığında Rusiyadan önə keçməyə çalışır..."

rüşün baş tutmayacağına idi. Bu arzuları da gözlərində qaldı. Ərdoğan NATO liderləri ilə görüşdə nəinki Qarabağ vədinin üstündə durdu və alyansın Azərbaycana verdiyi vədləri yerinə yetirməli olduğunu yada saldı, Qarabağ probleminin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməli olduğunu bildirdi, eyni zamanda Obama ilə görüşərək saat yarım söhbət elədi. Sözsüz ki, Türkiyə Amerika üçün, NATO üçün sıradan bir dövlət olsaydı, 90 dəqiqəlik müzakirələrə də lüzum qalmazdı.

Bu, bir daha qardaş ölkənin Qərbdən ötrü önəminin göstəricisidir və əlbəttə ki, Qarabağ münaqişəsi kimi ağır problemi olan Azərbaycanın da maraqlarına uyğundur. Bu, həmçinin,

Türkiyənin Güney Qafqazda münaqişələrin həllində potensial olaraq oynaya biləcəyi pozitiv rolun etirafıdır. Ankaranın konkret olaraq Qarabağ nizamlanmasına cəlb olunması bu potensialın açılmasına gətirə, region ölkələrinin, Qərbin köklü maraqlarına yardımçı ola, Rusiyanın bölgə üzərində destruktiv xarakterli nəzarətini zəiflədə bilər. Təsədüfi deyil ki, nüfuzlu avropalı konfliktoloqlardan olan Amanda Pol bir neçə gün öncə Minsk Qrupu çərçivəsində aparılan danışıqların perspektivinə toxunaraq belə bir fikir işlətməmişdi ki, danışıqlar prosesində Türkiyəni də qoşmaq lazımdır.

Uelsdə Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri - İlham

Əliyev və Serj Sərkisyan arasında ABŞ dövlət katibi Con Kerrinin vasitəçiliyi ilə baş tutan görüş də ilk növbədə bu hədəfə hesablanmışdı. Belə bir qənaəti hər iki prezidentlə ayrı-ayrılıqda bir araya gələn Fransa prezidenti Fransua Ollandin qısa zaman sonra prezidentlərin daha bir görüşünü Fransada reallaşdırmaq barədə razılıq əldə etməsi də təsdiqləyir.

Belə görünür, Qərb Ukraynadakı olaylardan gec də olsa dərs alaraq, Qarabağ kimi təhlükəli və üzücü münaqişələri Rusiyanın iradəsinə gözləmədən həll etməyə hədəflənib. Con Kerrinin "bundan sonra danışıqlarda özüm də qatılacağam" sözləri bu xüsusda məxsusi anlam qazanır.

Deyəsən, Moskvada da bunun fərqi yoxdur. Məsələn, "Vestnik Kafkaza" nəşrinin eksperti Andrey Petrov hesab edir ki, NATO sammiti çərçivəsində Minsk Qrupu həmsədrləri olan ABŞ və Fransanın hərəkətləri Qarabağ təşəbbüskarlığında Rusiyaya çatmaq cəhdlə-

rindən xəbər verir: "Bunun təsdiqlərindən biri də prezidentlərin Con Kerri ilə üçtərəfli görüşünün zahirən planlaşdırılması sayıla bilər. Görüş haqda informasiya yalnız cümə axşamı, Dövlət Departamentinin saytında peyda olub. Bu da o deməkdir ki, son ana kimi, Birləşmiş Ştatlar görüşün baş tutacağına elə də əmin olmayıb. Buna kimi yalnız Ceyms Uorlikin təşəbbüsü olmuşdu. Bu da prezidentlərə Uelsdə bir araya gəlməklə bağlı ünvanlanan çağırış idi".

Politoloqa görə, Qərbin təşəbbüskarlığı ələ almağa çalışmasının başqa bir təzahürü görüş vaxtının və yerinin seçilməsindən görünür: "Cəmi bir ay qabaq və Soçidə Putinin iştirakı ilə raund keçirilmişdi. Diqqət edin, əgər Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərini görüş vaxtı və yeri xüsusi olaraq uzun müddət müzakirə edilir, razılaşdırılırsa, konkret halda Kerri və Olland sözün hərfi mənasında fürsət bilib Əliyev və Şərkisyanla görüşdülər ki, sadəcə, danışıqlar aparsınlar..."

Lakin Soçi görüşü kimi, prezidentlərin üçtərəfli Uels təması da konkret bir sənədin və ya heç olmasa, ortaq bəyannamə qəbul edilməsi ilə nəticələnmədi. Qısa müddət sonra Fransa prezidentinin vasitəçiliyi ilə reallaşacaq növbəti görüşdən də real nəticə gözləməyə dəymir. Ən azı, iki mühüm səbəbdən: 1. Qarabağ məsələsi vasitəçisi güclər arasında əfsuslar olsun ki, hələ də nüfuz savaşı, psixoloji savaş predmeti qismindədir. 2. Qərb Rusiya kimi Ermənistanla da işğalçı kimi davranmağa hazırlaşmır.

Eks-nazirin xalası oğlunun qatili tutulmayıb 20-25 yaş arasında olduğu ehtimal edilən qatilin fotorobotu hazırlanıb

Əvəz Ələkbərov

Bakıda yaşadığı evin qarşısında öldürülən 1964-cü il təvəllüdü Füzuli Haqverdi oğlu İsgəndərovun qatili tutulmayıb. Nizami Rayon Prokurorluğundan verilən məlumata görə, hazırda qatilin tutulması istiqamətində işlər davam etdirilir. F.İsgəndərov Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin rəisi Arif Qaraşovun müavini olub. O, keçmiş maliyyə naziri Əvəz Ələkbərovun xalası oğludur.

F.İsgəndərov yaşadığı Babək prospekti ev 17-nin yaxınlığında öldürülüb. Bildirilir ki, qatil F.İsgəndərova məxsus qara rəngli avtomobilin arxa qapısını açıb və onu gözləyib. F.İsgəndərov qərara tələf yaxınlaşan zaman qatili ona bir neçə bıçaq zərbəsi endirib, daha sonra isə onun boğazını kəsib və İsgəndərovun evinə yollanıb. Mənzildə qarşısına çıxan F.İsgəndərovun 14 yaşlı qızı Əminə İsgəndərovanın boğazına bıçaq dirəyən qatili ondan qızıl-zinət əşyaları və pulların yerini göstərməsini istəyib. Həmin vaxt F.İsgəndərovun həyat yoldaşı bu səhnəni görərək qatildən aman diləyib. Maskada olan cinayətkar qızı buraxaraq qadına hücum çəkib. Qadın ona hücum çəkən cinayətkarın üzündən maskasını çıxara bilib. Ona evdə olan qızıl-zinət əşyaları və pulları verəcəyini deyib. Bundan sonra sakitləşən qatili ona verilən 50 manat və qızıl-zinət əşyalarını götürərək mənzili tərk edib. Sonradan qərarın yanında F.İsgəndərovun qan gölməçəsində meyiti aşkarlanıb. Məhkəmə tibb ekspertləri onun bədənində 20-yə yaxın bıçaq xəsarəti müəyyən ediblər. İstintaqçılar belə qənaətə gəliblər ki, F.İsgəndərov qatiline güclü müqavimət göstərdiyindən ona çoxsaylı bıçaq xəsarətləri yetirilib. Qatili onun boğazını kəsməklə müqavimətini qıra bilib. Sentyabrın 1-də vəhşicəsinə öldürülən F.İsgəndərov bundan 2 gün əvvəl - avqustun 29-da qızına toy edibmiş. İstintaqçı güman edir ki, cinayətkar F.İsgəndərova toydan yaxşı pul qaldığı qənaətində olub və buna görə ona, sonradan isə evinə basqın etməklə pullara sahiblənmək istəyib. Əsas götürülən bu versiya üzərində iş gedir. Cinayətkarın mümkün fotorobotu hazırlanaraq bütün polis idarələrinə göndərilib. Qatilin 20-25 yaşlarında olduğu ehtimal edilir. Faktla bağlı cinayət işi başlanıb.

E.MƏMMƏDƏLİYEV

Rusiyadan Azərbaycana gələn dərzi dənşətli avtoqəzaya düşdülər

Balakən rayonunda baş verən yol qəzasında bir nəfər ölüb, üç nəfər isə xəsarət alıb. Hadisə dünən səhər saatlarında Yevlax-Zaqatala-Gürücistan sərhəd magistral yolunun Balakən rayonunun Katex kəndi

ərazisindən keçən hissəsində baş verib.

Balakən rayonu Meşəşanbul kənd sakini, 1966-cı il təvəllüdü Ramazan Əziz oğlu Drinçov idarə etdiyi "Mercedes" markalı, 99-CJ-806 dövlət nömrə nişanlı minik avtomobili ilə Balakən rayonu istiqamətində hərəkətdə olarkən, idarəetməni itirməsi səbəbindən maşını yolun kənarındakı beton işıq dirəyinə çırpıb.

Nəticədə müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alan sürücü Ramazan Drinçov, onun səmşişinləri- 1960-cı il təvəllüdü Əli Ramazan oğlu Cücüyev, 1956-cı il təvəllüdü Həliləmət Ramazan qızı Varşayeva və 1962-ci il təvəllüdü İsa Məhəmməd oğlu Hetayev Balakən Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına (RMX) çatdırılıblar.

Balakən RMX-dən verilən məlumata görə qəza nəticəsində xəstəxanaya daxil olan yaralılardan Ramazan Drinçovun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Digər yaralıların vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir. Faktla bağlı araşdırma işi aparılır.

Qeyd edək ki, qəzaya düşənlər Rusiyanın Mahaçqala şəhərindən Balakən rayonuna evlərinə gəlirlərmiş.

Azərbaycanda xörək duzunun kустar üsulla çıxarıldığı məkənlərdən biri də Bakıdakı Masazır duz gölüdür. Göl Novxanı və Masazır kəndləri arasında yerləşir. Əvvəllər bu kəndlərin əhalisi yay aylarında göldən duzu yığaraq qurudur, həm mətbəxdə istifadə edir, həm də satıb qazanc əldə edirdi. Ancaq indi bu proses əsasən "Azərsun" şirkətinə məxsus zavod tərəfindən həyata keçirilir.

Bakı duzunun istehsal prosesi və yığılı haqqında məlumat toplamaq üçün Masazır gölüne yollandıq. Yol boyu rəngi qırmızıya çalan, sahili ağ duzlaqla örtülmüş bu gölün kənarında heç kim gözə dəymirdi. Duz yığanların izi ilə Novxanı kəndinin içərilərinə doğru irəliləyirik.

Kənd camaatı deyir ki, son 4 ildə "Azərsun" şirkəti Masazır gölünü özəlləşdirilib və heç kimi gölün ətrafına buraxmır. Yol boyu gölün kənarlarına çəkilən hasar da ətrafda yaşayan sakinlərin buraya girişini əngəlləmək üçündür. Sakinlər köhnə qazanc mənbələrinin əllərindən çıxmasından narazıdırlar. Deyirlər ki, göl özəlləşdirildənsə sonra kənddə işsizlərin sayı artıb.

"Ərazini hasara alıb, heç kimi buraxmırlar"

Novxanı sakini Əhməd Səlimovun sözlərinə görə, əvvəllər kənd camaatı çörəyini o göldən çıxarırdı: "Bakıda ağ şanı dəyəndə duzun yığım vaxtı idi. Elə təxminən, bu vaxtlar. Bütün kənd bu göldən duz yığıb qurudub satırdıq. Bir vedrə duzu 50 qəpiyə, ya da kisəsinə 2 manata verirdik. Duzu keyfiyyətinə görə bir neçə yerə bölürdük, təmiz duz mətbəxdə istifadə olunur, texniki duz isə təsərrüfat işlərinə sərf edilirdi. Buradan rayonlara da duz göndərdik. İndi isə gölün kənarına hasar çəkiblər. Heç kimi yaxına buraxmırlar. Duz zavodu var burada, oranın işçiləri yığıb zavoda gətirir və emal edirlər. Səbəb də onu göstərdilər ki, bu duzun yodu yoxdur, xəstəliyə səbəb olur. Ancaq bu yalan söhbətdir. Çünki yüz illərdir bu kəndlərin camaatı o duzla qidalanıb, heç kimdə xəstəlik yoxdur, hamısı da tam sağlamdır. Əvvəl camaat hasarın çəkilməsinə etiraz etdi. Sonra polis gətirib camaatı dağıtdı. İndi heç kim səsinə çıxartmır".

"Xalqın təbii sərvəti özünə qadağan olunub"

"Azərsun" şirkətinin duz zavodunda emal prosesi ilə tanış olmaq üçün zavoda üz tutsaq da çəkiliş üçün icazə vermədilər. Bu səbəbdən duzun göldən yığılma prosesini əyani şəkildə göstərməsi üçün Əhməd dayı ilə birgə "Masazır gölü"-nün hasara alınmamış hissəsinə yollandıq. Əlinə bel alıb, ayaqyalın duz gölüne girən Əhməd dayı illər sonra köhnə peşəsinə qayıtmasına sevinirdi: "Duz müqəddəs nemətdir. Hədəslərdə var ki, Həzrəti Fatimənin kəbini duzla kəşilib. Bizim xalqın adətidir ki, əziz qonağı duzla qarşılayırlar. Allahın bizə bəxş etdiyi bu neməti yasaqlamağa heç kimin haqqı yoxdur".

Müsaibim deyir ki, biz duz istehsalının bir əldən aparılmasına, zavodda emal olunması-

Çörəyi duzdan çıxanlar

Əməkdaşımız Masazır duz gölündə gördüklərindən və üzləşdiyi hədədən yazır; yerli camaatın "Azərsun"a təklifi var: "Əvəllər olduğu kimi, duzu göldən biz yığaq və zavoda təhvil verək, tək çörəyimizi əlimizdən almasınlar..."

na qarşı deyilik, ancaq bizim də çörəyimizi əlimizdən almasınlar. Əvvəllər olduğu kimi duzu göldən biz yığaq və zavoda təhvil verək: "Ən azından duzu bizdən alıb emal edərdilər və biz də bu yolla çörək pulu qazanardıq. Bu onlara da sərfəli olar. Fəhlələrə verdikləri puldan daha az xərcləyirdilər. Əvvəllər belə bir təklif var idi,

ancaq şirkət pulu o qədər verdi ki, heç kim o pula bu əziyyəti çəkmək istəməz. Bir maşın duz çıxarıb, yükləyib zavoda aparmalıydın ki, 20 manat pul alsan".

Gölə yaxınlaşmaq qadağan imiş...

Əhməd dayı bu sözləri danışdıqca, sudan çıxardığı duzu qalaqlayıb. Ancaq nə onun bu

sevinci, nə də bizim çəkiliş prosesi uzun çəkmir. "Azərsun" MMC-nin əməkdaşları yaxınlaşaraq burada çəkiliş aparmağın qadağan olduğunu deyirlər: "Bu göl "Azərsun" zavodunun tərkibindədir, şirkət bu gölü alıb. Şirkətin icazəsi olmadan burada çəkiliş aparmaq olmaz. Bunun üçün mətbuat xidmətindən icazə almalısınız. Əgər çəkilişə davam etsəniz, sizi polis şöbəsinə aparmalı olacağıq..."

Bu yerdə ortaya maraqlı suallar çıxır: xalqın təbii sərvəti hansısa şirkət tərəfindən özəlləşdirilə bilərmi? Hər hansı göldə çəkiliş aparmaq və informasiya toplamaq üçün kimdən icazə alınmalıdır? Şirkət əməkdaşlarının bu hərəketi jurnalistin informasiya əldə etmək imkanlarının məhdudlaşdırılması demək deyilməz?

Bu sualları cavablandırmaq hüquqşünas Ələsgər Məmmədli deyir ki, göllər dövlətə məxsusdur və onların özəlləşdirilməsi hüququn mümkün deyil: "Dövlətə məxsus təbii sərvətlər özəlləşdirilə bilməz. Sadəcə, orada duz emal etmək üçün hansısa özəl şirkətə lisenziya verilə bilər. Bu isə həmin ərazidə çəkilişin qadağan olunmasını mümkün etməz. Ora ictimaiyyətə açıq yerdir və çəkiliş aparıla bilər. Ayrıca, hətta özəl mülk olsa belə, əhalinin sağlamlığına, qida məsələsinə aid olduğundan jurnalist "KIV haqqında" Qanunun 8 maddəsinə əsasən oradan informasiya toplayıb yaya bilər. Jurnalistin fəaliyyətinə mane olmaq İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 186-cı maddəsinin pozuntusudur. Əgər qəsdən və zor tətbiq edərək, ya da hədələyərək jurnalistin fəaliyyətinə mane olublarsa, CM-nin 163-cü maddəsi ilə onlar cinayət məsuliyyəti daşıyırlar".

"Emal olunmamış duz sağlamlığa zərərdir"

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov isə deyir ki, Masazır gölündən çıxarılan duzun emal olunmadan qida kimi istifadə olunması sağlamlığa zərərliyə: "Azad İstehlakçılar Birliyi olaraq BMT-nin duz üzrə eksperti ilə birlikdə Masazır gölündə 4 ilə qədər araşdırma aparmışıq. UNISEF-in 2008-2009-cu illərdə bizimlə bir layihəsi var idi. Araşdırma nəticəsində məlum oldu ki, Masazır gölündən çıxarılan duz emal olunarsa, istifadəyə yararlı ola bilər. Vaxtla bu göldən duzu kim gəldi, necə gəldi yığıb bazara çıxardı və çox təhlükəli bir vəziyyət yaranmışdı. Biz bu araşdırmanın nəticələri barədə dövlətə məlumat verdik və orada duzları ağır metallardan təmizləyən müasir duz zavodu tikildi. Bu gün həmin zavodda istehsal olunan duzlar standartlara uyğundur və zərərli maddələrdən təmizlənib. Lakin həmin duzları birbaşa göldən yığıb çörək seklərinə aparın insanlar var. O cümlədən Şəkiddəki, Salyandakı, Neftçaladakı duz göllərindən bu cür duzlar yığılaraq bazara çıxarılır. Azad İstehlakçılar Birliyi çağırır ki, bu cür halların qarşısı alınsın".

Nərgiz LİFTİYEV

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində Almaniya vətəndaşı, milliyətçə azərbaycanlı olan 20 yaşlı Vüsal Şildərin qətlinə ittiham olunan Elman Seyidağa oğlu İsgəndərovun və Seymur Teymur oğlu Talibovun işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir. İstintaqın gəldiyi nəticəyə görə, Elman İsgəndərov qohumu Seymur Talibov, Xəyal Əlizadə və qeyriləri ilə qabaqcadan əlbir olaraq sonuncunun yaxın qohumuna münasibəti dəyişmək niyyəti ilə Vüsal Şildərə xəsarət yetirmək qərarına gəlib.

Bu məqsədlə bir müddət V.Şilderi izləməyə başlayıblar. Elman İsgəndərov 2 may, 2013-cü ildə günorta saatlarında Bakı şəhəri, Ə.Rəcəbli küçəsi, 3 B saylı evin qarşısında V.Şildərə yaxınlaşaraq ona boyun və ürək nahiyəsindən zərbələr endirib. V.Şildər aldığı xəsarətlər nəticəsində dünyasını dəyişib.

2 gün sonra E.İsgəndərov şübhəli şəxs qismində tutulub və ona Cinayət Məcəlləsinin 120.2.1 və 120.2.5-ci maddələri ilə ittiham irəli sürülüb, barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Seymur Talibov hadisədən 2 ay sonra tutularaq istintaqa təhvil verilib. Hazırda cinayətin digər iştirakçısı Xəyal Əlizadə axtarışdadır.

Təqsirləndirilən şəxs qismində ilkin istintaq zamanı dindirilən Elman İsgəndərov ona elan olunmuş ittihamla özünü təqsirli bilib. O, Şabran rayonunda yaşadığını, ötən ilin aprelinde xalası oğlu Seymurun ona zəng vurub Bakıya çağırıldığını deyib. Bildirib ki, Seymur ona imkanlı bir dostunun bacısına satılan bir şəxsi cəzalandırmaq lazım olduğunu deyib: "Həmin qız mənim də bacım hesab olunur. Buna görə də qıza satılan oğlanın sifətinə şram atmaq, boşluqlarına bıçaq vurmaq və oğlanın mobil telefonunda qızın şəkilləri olduğunu görə onun telefonunu da sındırmaq lazımdır. Seymur mənə dedi bu işə görə sənə necə lazımdır hörmət olunacaq, bu adam yüksək vəzifədə işləyir, səni bəy kimi dolandıracaq. Maddi sıxıntı içində olduğumdan təkliflə razılaşdım. Fikirləşirdim ki, bu işə görə, yəqin, mənə 10 min manat pul verərlər.

Aprelin 26-da Seymur zəng vurub işi sifariş verən adamın yanında olduğunu, mənə görüşmək istədiyini dedi. Görüşmək üçün onların dedikləri yere gəldim. Seymur mənə sonradan adının Xəyal olduğunu bildiyim həmin oğlanla tanış etdi. Xəyal mənə "heç nədən narahat olma, tutulmayacaqsan, hər şey yaxşı olacaq, tutulsan da səni oradan çıxardacağam" dedi.

Bu söhbətdən sonra vura-cağım şəxsi mənə göstərdi. Onu hər gün universitetdən evlərinə qədər izləyirdim. Ha-

disədən bir gün əvvəl Vüsalı vurmaq üçün "Nərimanov" metro stansiyasının yaxınlığına gəldim, arxasınca düşərək yaşadığı evin həyətinə girdim, amma adam çox olduğu üçün vura bilmədim. Ertəsi gün yenə də güdməyə başladım. Gözümə gün eynəyi taxıb onun arxasınca həyətlərinə girdim. İti addımlarla ona yaxınlaşıb bıçaqla boğazının sol hissəsinə və ürəyinə zərbələr endirdim. Qışqırıb köməyə

ləndirilən şəxs qismində dindirilən Seymur Talibov ona elan olunmuş ittihamla özünü təqsirli bilməyib. O, əvvəllər yaşadığı evin həyətinə girdim, amma adam çox olduğu üçün vura bilmədim. Ertəsi gün yenə də güdməyə başladım. Gözümə gün eynəyi taxıb onun arxasınca həyətlərinə girdim. İti addımlarla ona yaxınlaşıb bıçaqla boğazının sol hissəsinə və ürəyinə zərbələr endirdim. Qışqırıb köməyə

lan İsmayilova olan təhdid və təhlükələrdən qorumaq üçün onunla həyat yoldaşım Adolf Şildərlə bağladığımız müqaviləni pozuram və bu gündən sonra heç kim bizim adımızdan bu işlə bağlı hansısa fikir bildirə bilməz". Həmçinin, M.Şildər məhkəmə ədalətli keçirilməyinə görə prosesə getməyəcəyini bəyan edib.

Maraqlıdır ki, bu müraciətdən sonra keçirilən prosesdə hakim məhkəmənin qapalı

Qız üstündə öldürülən Vüsal Şildərin qanını batırırlar

Məhkəmə heç bir izahat verilmədən qapalı keçirilir, Şildərlər məhkəməyə gəlməkdən imtina ediblər

adam çağırıldığını görüncə qaçıb oradan uzaqlaşdım. Vüsalın başından axan qan köynəyimə bulaşmışdı. Taksiyə oturub hadisə yerindən uzaqlaşdım. Seymura zəng vurub işi həll etdiyimi dedim. Həmin gün axşam Seymur və Xəyal-la görüşdük. Hadisəni olduğu kimi onlara danışdım. Mənə 1000 manat verib Şabrana qayıtmağı tapşırdılar. 3 gün sonra pulun yerdə qalanını da verəcəklərini dedilər. Xəyal mənə dedi ki, əgər tutulsan, həmin oğlanla təsadüfən mübahisə etdiyini deyərsən, onsuz da sən olmasaydın da başqa bir adam tapıb vurduracaqdı. Öldürdüyüm şəxsin ad və soyadını, nə işlə məşğul olduğunu bilmirəm, onu tanımirəm".

E.İsgəndərov sonradan ifadəsində bu işə görə heç kimdən pul almadığını, Xəyalın dediyi oğlanın onun bacısına satılmaması üçün yalnız namus üstündə vurduğunu göstərib. İstintaq zamanı təqsir-

mənə biznes işinə kömək edəcək bir nəfər işçi lazım olduğunu dedi. Mən də xalam oğlu Elmana zəng vurub Bakıya çağırtdım, onları tanış etdim. 2 may 2013-cü ildə Xəyal mənə zəng vurub Elmanın Vüsalı öldürdüyünü dedi. Vüsalı hadisədən bir-iki gün əvvəl kafelərin birində görmüşdüm. Xəyal həmin oğlanın baldızını istədiyini, lakin qızın valideynlərinin razı olmadığını, belə olan halda bu işin baş tutmayacağını demişdi. Elmanın Vüsalı öldürməsinə təəcübləndim. Mən Elmanı işçi olaraq çağırışdım. Vüsalın qəsdən öldürülməsindən əvvəlcədən məlumatım olmayıb".

Bu işdə zərərçəkən tərəfin ilk gündən vəkilə Aslan İsmayilov olub. Lakin sonradan vəkilə müqavilə dayandırılıb. V.Şildərin anası Mətanət Şildərin adından hakim Sadıxova ünvanlanan müraciətdə müqavilənin pozulmasının səbəbi belə izah edilib: "As-

keçirilməsi haqda qərar verib. Qapalı keçən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin yaxınlarını iştirak etsə də, Şildərlər və onların təmsilçisi olmayıb. Hakim prosesi hansı səbəbdən qapalı keçirdiklərini elan etməyib. Halbuki qanunun tələbinə görə, hakim mütləq şəkildə bu qərarını əsaslandırmalı və bunu elan etməli idi. Şildərlərin vəkilədən və məhkəməyə gəlməkdən imtina etmələri, bundan sonra prosesin qapalı keçirilməsi məhkəmənin tam, hərtərəfli, obyektiv araşdırma aparmaqdan uzaq olduğunu göstərir. Belə xəbərlər var ki, məhkəmə cinayətin sifarişçilərini üzə çıxarmaqdan uzaqdır. Təqsirləndirilən şəxslərdən isə yalnız birinə baş vermiş ağır cinayətə münasibətdə yüngül cəza verməklə prosesi yekunlaşdırmaq istəyirlər.

Məhkəmə prosesi sentyabrın 11-də davam etdiriləcək.

□ E.HÜSEYNOV

Havanı bizə neçəyə verərsiniz?

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Azərbaycanın paytaxtında kəskin şəkildə oksigen qıtlığı var. Bakımı bir neçə günlük də olsa, tərkdən hər kəs yəqin bu çatışmazlığı dərhal hiss edir. Tiflisdə, İstanbul kimi meqapolisdə olanda da bu fərq özünü göstərir, ucqar rayonlarımıza gedəndə də. Külək əsir, başımıza toz ələnir, yağış yağır əynimizdəki paltardan tutmuş, avtomobillərin üstünə qədər palçıq içində olur, nəfəs almaq da müşkül.

Hacıbala müəllimin Bakısının illərdir bu qədər yüklənməsi fəlakətli vəziyyət yaradıb. Əslində Bakı meri bu fəlakət barədə şəxsən özü "SOS" xəbərdarlığı etməliydi. Ən azı ona görə ki, bizim udduğumuz havanın həm də onun sağlamlığına birbaşa aidiyatı var. Heç olmasa özünü qorusun...

Ölkə əhalisinin 3 milyondan çoxunun yaşadığı şəhərdə kritik vəziyyət hökm sürür, sadəcə fərqi deyilik. Atmosferdəki çirkəlliyin faiz dərəcəsinin çoxluğu barədə xəbərdarlıqlar etməli olan qurumlar, alimlər də indi dinmir. Bir müddət öncə akademik Nizami Süleymanov da artıq çağırışların fayda vermədiyini görüb susmağa məcbur oldu. Hansı ki, onun hesablamalarına görə, hər gün avtomobillər paytaxtın atmosferinə 70 min ton zəhər buraxır. Bu isə saatda təqribən 3 min ton, dəqiqə isə 50 ton zəhərli tullantı deməkdir! Biz səhərdən-axşamədək zəhər uduruq. Ona görədir ki, ağır xəstələrin sayı gün-gündən artır, İrana, Türkiyəyə, Gürcüstana dərindən əlac artınca gedənlərimiz çoxalır, apketlərin qabağındakı uzun növbələr kəsilmir.

Biz səhiyyəmizdəki problemlərdən danışırıq. Ancaq dərdimizin dərmanını axtararkən bizi bu dərde mübtələ edən durum barədə düşünürük. Ölkədə mövcud olan avtomobillərin təqribən 75 faizi Bakının payına düşür. Köhnə buraxılışlı avtomobillərin idxalı ilə bağlı qadağalar vəziyyəti dəyişməyib. Hesablamalara görə, paytaxtda havanın çirkənləmə səviyyəsi bütün normalar üzrə 2-3, hətta 10 dəfə artıqdır. Belə yerdə yaşamağın nə demək olduğunu yəqin çoxları bilir.

Gürçülər, ermənilər Kürə zəhəri ilboyu axıdır, bu, bəllidir. Çaya axıdılan məişət tullantıları və sənaye müəssisələrinin çirkab sularının təsiri nəticəsində Kür çayı və onun qollarında biogen maddələrin miqdarının normadan dəfələrlə artıqdır. Araz çayının da başına ermənilərin gətirdiyi fəlakətlər çoxlarına bəllidir. Hətta o gün İran belə Ermənistanı Arazı çirkənləndirdiyinə görə xəbərdarlıq etdi. Deyək ki, bunlar düşmənin işidir, bədnam qonşu bizim axırımıza çıxıb torpaqlarımıza sahib olmaq xəyalındadır.

Ancaq axı Bakı bizim özümüzündür, nə olsun ki, 30 min erməni yaşayır, 3 milyonu ki, bu torpağın sahibləridir, bizlərik. Nədən bu şəhəri poliqona, eksperiment laboratoriyasına çevirmişik? Bakı bizimidir, ancaq onu yaşamaq hala gətirməliyik. Elə olsun ki, paytaxtdakı nəhəng layihələr bu havasızlığın fonunda gözədən düşməsin.

Vəziyyəti müsbətə doğru dəyişmək üçün paytaxtın köçürülməsinə ehtiyac var. Qoy balaca bir şəhərdən başlayaq, ancaq bir neçə milyardlıq şəhər bizi növbəti fəlakətlərdən siqortalayardı. Hələ də gec deyil. Nədən hər məsələdə ilk - hətta idman yarışlarının keçirilməsində - imza atmağı xoşlayan hakimiyyət paytaxtla bağlı bu ciddi addıma qərar verməsin? Paytaxtın köçürülməsi gərəkdir, bəlkə reanimasiyaya. Əks təqdirdə özümüz reanimasiyalıq olacağıq...

Bir yandan da yaşılıqların başına daş salmışıq. 1991-ci ildə bu şəhərdə adambaşına 21,1 kv.m yaşılıq düşürdü. İndi bu göstərici bəlkə də sifirə enib. Yəni müstəqil olandan yaşılıqlara qənim olmağa başlamışıq. Az qala hər gün "ağac soyqırımı" haqda şəkili xəbərlər yayılır, ölkənin rəhbərliyi şəxsən bu məsələlərə müdaxilə edir, ancaq sanki kimlərsə bu məmləkətin qəsdinə durub, elə bir ucdan kəsir, doğrayır, Bakının ağciyərlərini qırıb yerində başdaşına bənzər binalar tikirlər. Əhali də borca-xərəcə girib bu evlərdən mənzil alır, yəni yaşamaq üçün. Ancaq kimsə düşünür ki, yaşamaq üçün ilk növbədə HAVA lazımdır.

Adətən, bizdə nəyisə kəskin qitləşdirib sonra baha qiymətə satırlar. Bəlkə ona görədir təmiz hava qəhətə çəkilib. Ya bəlkə hava havayıdır deyər, onun başına bu oyunu açdılar? Bəlkə elə Bakının havasını hansısa iş adamına, ya məmur-oligarxa icarəyə verək, pulumuzla bizə təmiz hava versin? Nə olar, şoranlaşmış torpağı, dəniz suyunu, mazuatlı sahələri təmizlədikləri kimi qoy havanı da təmizləsintlər. Sonra gec olacaq...

Bakının 80 yaşlı süpürgəçisi

Ömrünün ahıl çağında təmizlik işləri görməli olan Zəhra nənə əməkdaşımıza nələr danışdı?

Yaşı 80-i ötmüş Zəhra nənə ilə Bakının Səbayel rayonu, Badamdar qəsəbəsində təşkil olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının yarmarkasında tanış olduq. İşləməkdən, ağır zəhmətdən belə ikiqat bükülmüş bu yaşlı qadın başını qaldırmadan piştaxtaların arası ilə gəzir və satıcıların atıb getdiyi zir-zibili yığıdır. Yarmarkada bu ürək ağrından mənzərəyə hər kəs laqeyddir.

Satıcıların səliqəsizliyi isə Zəhra nənenin onsuz da çətin olan işini bir az da ağırlaşdırır. Hər tərəf meyvə-tərəvəz yeşikləri, kağız, qəzet və sellofan torbalarla doludur. Zəhra nənə isə əlinə bir kisə alıb, yalın əllə bu zibilləri yığmaqla məşğuldur.

Görəsən onu bu yaşında ağır işlə məşğul olmağa vadar edən nədir? Yaxınlaşdıq Zəhra nənə söhbətə başladı, dərindən bizə danışdı: "Hər həftə gəlib buranı mən yığıdırıram. Bu işə heç bir qəpik də pul vermirlər mənə. Mənim işim yolu süpürməkdir. Rəhbərlik tapşırıb ki, həftədə bir gün buranı da təmizləyim. Bu gün böyük zibilləri, yeşikləri yığıdırıram. Sabah da gəlib süpürəcəyəm. Nə qədər deyirəm ki, zir-zibili səpməyin, hərə öz satdığı malın tullantılarını yığıdırırsın, elə bil mənə eşitmirlər".

Əslən Xızı rayonundan olan Zəhra nənə cavanlığında kolxozda sağıcı işləyib. Sonradan Sovet hökuməti dağılıb, kolxoz ləğv olunub və Zəhra nənə Bakıya köçüb. Deyir ki, buraya gəldiyi gündən süpürgəçi işləyib, əlinin zəhməti ilə özünü dolandırır. Övladları rayonda olan bu yaşlı qadın ba-

casının evində yaşayır. Hər gün alaqaranlıqdan - saat 5-də küçə süpürməyə gedən Zəhra nənə ayda 150 manat maaş alır: "Sübh tezdən süpürgəmi götürüb işə çıxıram. O vaxt yolda maşın az olur. Maşınlar çoxalanda işləmək olmur. 3-4 saata işimi yekunlaşdırıb evə qayıdıram. Ancaq ayaqlarım, belim ağrıyır. İkiqat işləməkdən belim də bükülmüş".

Yoldaşı illər öncə rəhmətə gedən Zəhra nənenin övladları imkansız olduğundan öz qazancından onlara da pay göndərir: "Üç oğlum var idi. Biri rəhmətə getdi (gözləri dolur). O biri də kənddədir. Vəziyyətləri ağırdır, öz uşaqlarını güclə saxlayırlar. Mən də qazancından bazarlıq edib onlara aparıram. Tez-tez zəng edib mənimlə maraqlanırlar".

Zəhra nənə deyir ki, dövlətdən hər ay pensiya alır. Ancaq bu onun kommunal xərclərinə güclə çatır. Gündəlik çörək pulunu qazanmaq üçün işləmək məcburiyyətidir: "Heç vaxt heç kimə möhtac olmamışam. Cavanlıqdan işləyib öz ruzimi özüm qazanıram."

Qeyd edək ki, Bakı küçələrində süpürgəçiliklə məşğul olan çoxlu sayda yaşlı insanlara rast gəlmək olar. Ahıl insanların sosial təminatının aşağı olması onların dövlət qayğısı ilə təmin olunması məsələsini bir daha gündəmə gətirir.

Zəhra nənə isə heç kimdən nə yardım, nə də qayğı gözləmir. Onun ən böyük arzusu budur: "İstəyirəm hamıların sosial təminatının aşağı dünyada əmin-amanlıq olsun. Başqa nə istəyim ki..."

☐ Nərgiz LİFTİYEVA

Kişilər!!!

Xəstəliklərdən əzab çəkən adamlar üçün! Diqqət! İsrail təbabəti tətbiq edilir! Axırıncı şans!!!

Əgər Sizə nə Azərbaycan, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməsə və Siz aşağıda göstərilən xəstəliklərdən həmişəlik qurtarmaq istəyirsinizsə, onda yaxşı insanlara, keyfiyyətli, qısa müddətdə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vazidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Qadınlarda uşaqlıq borularının keçməməzliyi
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi və sızanaqlar
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın azalması

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra

Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com "doktor Vaiz Səmədov".

Əyləncəli, sürətli, asan!

Klassik metodlardan fərqli olaraq, Siz passiv deyil, aktiv dilləyicisiniz!

Kursumuzun sizə vəd etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dersdən son dərəcə qədər ingiliscə danışmaq!
- ✓ Səzləri azarlamaqla deyil onları istifadə edərək öyrənmək!
- ✓ Danışaraq sürətli qrammatika bilgisi əldə etmək!
- ✓ Əla tələffüz və gürvənlə danışmaq
- ✓ Reel ingiliscə söhbətlər

BOINUS English EXPLOSION

dərsləri kursumuz təqdimindən istədiyiniz HƏDDİYYƏD əldə edirsiniz!

Bakı şəhəri, Bünyat Sərdarov küç 2, ev 2.
(012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
(İçəri Şəhər metrosu, İran səfirliyinin yanı)

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etoris" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-da xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN

Tel: (055) 776-70-34

Toydan qayıdan maşınlar toqquşdu - 1 ölü, 6 yaralı

Bakı-Qazax magistral yolunun Goranboy rayonu ərazisindən keçən hissəsində ölümlə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. APA-nın məlumatına görə, hadisə rayonun Dəliməmmədli şəhərindən keçən hissəsində qeydə alınıb.

Rayonun Faxralı kənd sakini 28 yaşlı Rövşən Bayramov idarə etdiyi "Mercedes" markalı avtomobilə üzə paytaxt istiqamətində hərəkətdə olarkən idarəetməni itirib. Avtomobil əvvəlcə digər "Mercedes"ə, daha sonra isə Faxralı kənd sakini, 45 yaşlı İsgəndər Əhmədova məxsus "Hyundai" markalı maşına çırpılıb.

Qəza nəticəsində hər üç avtomobilin sürücüləri və onların sənişinləri 19 yaşlı Əli Şahverdiyev, 70 yaşlı Kimya Əfəndiyeva, 14 yaşlı Elvin Qurbanov, 37 yaşlı Ramil Qurbanov və 31 yaşlı Gulnar Musayeva ağır bədən xəsarətləri ilə Gəncə şəhər təcili tibbi yardım xəstəxanasına yerləşdirilib.

Həkimlərin səyinə baxmayaraq, "Hyundai" sürücüsü İsgəndər Əhmədov dünyasını dəyişib. Yarallardan Ramil Qurbanovun vəziyyəti ağır olduğundan Bakı şəhərinə aparılıb. Xəstəxanadan bildirilib ki, digər yaralıların vəziyyəti ağır olaraq qalır. İlk ehtimallara görə, qəzaya səbəb yüksək sürət olub.

Qeyd edək ki, "Mercedes" in sürücü Rövşən Bayramov və "Hyundai" sürücüsü İsgəndər Əhmədov həmkəndlilərlər və onlar toydan qayıdırlarmış. Faktla bağlı Baş Dövlət Yol Polisi araşdırma aparılır.

Qarabağ əlilləri yerli məmurlardan şikayət edir

Qarabağ əlilləri redaksiyamıza şikayət ərizəsi ilə müraciət ediblər. Hər ikisi fiziki qüsurlu olduğundan redaksiyaya gələ bilməyən Loğman Paşayev və Məhərrəm Əliyevlə redaksiya yaxınlığında görüşdük. Avtomobilindən düşə bilməyən Qarabağ əlilləri artıq səbir kasalarının dolduğunu, son olaraq isə canlarına qəsd edəcəklərini söylədilər: "Özümü yandırmaqdan başqa əlacımız qalmayıb".

Onlar redaksiyamıza ünvanladıkları məktubda həyat şəraitlərinin dözülməz olduğunu, onlara ayrılan torpaq sahəsində ev tikə bilməmələri, aidiyyəti qurumların onların taleyinə laqeyd yanaşmalarından şikayətləniblər. Onların dediklərindən:

"Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən Qarabağ Əlilləri Cəmiyyəti Suraxanı rayon şöbəsinə təsərrüfat fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün bizə torpaq sahəsi ayrılmışdır. 2001-ci ildə Qarabağ Əlilləri Cəmiyyəti fəaliyyətini dayandırdıqdan sonra onun hüquqi varisi Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və şəhid ailələri İctimai Birliyi yaradılmışdır. Bu birlik burada təsərrüfat işləri apara bilməmiş və sahə Qarabağ müharibəsi əlilləri arasında fərdi mənzillər tikmək üçün idarə heyətinin qərarı ilə bərabər bölünmüşdür.

Sonra bu torpaq sahəsinə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyesterindən çıxarış və bu torpaq sahəsinə texniki pasport alınmış.

Ancaq bu sahədə tikinti aparmağa Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyəti imkan vermir. Onu da qeyd edək ki, burada 186 nəfər Qarabağ əlillindən söhbət gedir".

Şikayətçilər dedilər ki, ərazi üzərində gedən mübahisələr zamanı əlillərdən biri öz maşınını və özünü yandırmışdır. Bu zaman onun yanmasının qarşısı alınsa da, əlil avtomobili kül olub.

Aidiyyəti qurumlara dəfələrlə şikayət məktubları göndərsələr də onlara köməklik edən olmayıb. Bu şəxslər artıq özlərini Prezident Administrasiyasına qarşısında yandırmış düşüncələr.

Bütün bunlardan təngə gəlmiş 186 nəfərin adından yazılmış məktubun yekununda prezidentə müraciət öz əksini tapır:

"Cənab prezident İlham Əliyevdən xahiş edirik ki, bizə kömək etsin. Cənab prezident hər yerdə deyir Qarabağ əlillərinə qayğı göstərməyi tapşırırsa da yerli məmurlar süründürməçiliklə məşğuldur".

☐ Fəridə ABDİYEVA

Məlum olduğu kimi, Türkiyə polisinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Azərbaycanda istehsal edilən saxta xərcəng dərmanını bu ölkədə onkoloji xəstələrə satan mütəşəkkil cinayətkar qruplaşma yaxalanıb. Liderliyini İ.H.Ç. adlı şəxsin ediyi mütəşəkkil qruplaşmanı izləyən polis eyni vaxtda bir neçə ünvanı apardığı əməliyyat nəticəsində onlarla adamı saxlayıb.

Bu zaman xəstələrə çatdırılmaq üçün nəzərdə tutulan 561 qutu saxta xərcəng əleyhinə dərman, 6507 dərman qutusu və şüşəsi müsadirə olunub. Qruplaşma üzvlərinin ünvanlarında aparılan axtarışlarda isə minlərlə qutu saxta dərman ələ keçirilib.

Əməliyyat başlamazdan əvvəl polis şəbəkənin özəl xəstəxanalardan biri vasitəsilə 100-ə qədər xəstəyə saxta dərman satdığını müəyyən edib. Onlardan biri tanınmış sənətkərdir. Şəbəkəni izləyən polis cinayətkar qruplaşmanın üzvlərini Azərbaycandan növbəti saxta dərman partiyasını təyyarə ilə Türkiyəyə apararkən İstanbulun Atatürk hava limanında həbs edib. Şəbəkənin ən böyük saxta dərman tədarükçüsü olan azərbaycanlı həkim də polis tərəfindən hər yerdə axtarılır. Ankarada şəbəkə ilə əlbir olan digər həkim isə Türkiyə vətəndaşdır və o da axtarışa verilib.

Əməliyyat Türkiyənin 9 ayrı bölgəsində 121 ünvanı keçirilib, cəmi 60 nəfər saxlanılıb və onlardan 40-ı məhkəməyə çıxarılıb. Şübhəliyə qarşı insanların həyatını təhlükəyə atacaq dərman istehsalı maddəsi üzrə 1 ildən 5 ilədək həbs cəzası nəzərdə tutan maddə üzrə ittiham irəli sürülüb.

***

Məlum olub ki, saxta dərman mafiyasının üzvlərindən biri, hazırda həbsdə olan N.T.-nin qardaşı az əvvəl xərcəngdən ölmüş. Onun özünün də xərcəng xəstəsi olduğu üzə çıxıb. Buna baxmayaraq cinayətkar ölümcül xəstələrə saxta dərman satışında həvəslə iştirak edib.

Cinayətkar qruplaşmadan ələ keçirilən 7 735 paket saxta dərmanın bazar dəyərinin 10 milyon dollardan çox olduğu bildirilir.

Dərmanın adı göstərilməsə də bildirilir ki, söhbət xərcəngə qarşı yeni icad olunan və kifayət qədər bahalı preparatdan gedir. Qruplaşma 6 ayı dəstə halında fəaliyyət göstərib. Şəbəkənin ən böyük saxta dərman təchizatçısı Azərbaycandan olan həkimdir.

Daha bir xərcəng qalmaqalı

Bu günədək hansı onkoloji dərmanlar dünyanı qarışdırıb?

“Dərman tapılıb, 1-2 ilə sınaqdan keçəcək..”

Çox güman ki, hüquq-mühafizə orqanları yaxın vaxtlarda bu şəbəkənin izlərini tapıb üzə çıxaracaq. Amma bu xəbərdən çıxış edib, biz də bu günə qədər dünyada xərcəngin dərmanını tapan alimləri və bu dərmanları yada saldıq.

Öncə Türkiyədən başlayaq. Rəcəb Tayyib Ərdoğan adına Universitetin professoru Halis Süleymanın xərcəng xəstəliyinin dərmanını tapması barədə xəbər yayılıb. Ərzurum Atatürk Universitetində çalışan Həkim Halis Süleyman illərdir davam edən araşdırmasının nəticəsində maddə xərcəngi üçün dərman tapdığını bildirib. Halis Süleyman heyvanlar və xərcənglə bağlı araşdırma apardıqdan sonra maddə xərcənginin qarşısını yüzə yüz alan dərman icad edib. Tibb dünyasında böyük dönüş yaradacaq bu kəşfin qaynağının nə olduğu açıqlanmışdır. Lakin deyilənə görə, bitkidən hazırlanmış bu dərmanın 1-2 il sonra insanlar üzərində sınaqdan keçiriləcəyi və tezliklə insanların istifadəsinə verilməsi planlaşdırılıb.

Kəşfi ilə bağlı həkim Halis bunları bildirib: “Əslində bu, bir bitkidir, ancaq adını hələ açıqlamırıq. Bu bitki heyvanlar üzərində sınaqdan keçirilib və xərcəngə qarşı təsirli olduğu aşkarlanıb. Bitkini qəbul edən heyvanların istər mədəsində, istər mədəaltı vəzində olan bədxassəli şişin inkişafı dayanıb. Bitki xərcəng

hüceyrələrini yüzə yüz öldürür. Sağlam insan hüceyrələrinə toxunmur, yalnızca xərcəng hüceyrələrini məhv edir. Biz bu bitkinin faktor maddəsinin üzərindəki çalışmaları bitirdikdən sonra onu insanlar üzərində də sınaqdan keçirəcəyik”.

İldə 1,5 milyon insanın tək maddə xərcəngindən öldüyünü deyən Halis Süleyman bu kəşfin yalnızca universiteti deyil, Türkiyəni də sağlamlıq sahəsində nömrə 1 edəcəyini düşünür.

“Qara şokolad yeyin, qırmızı çaxır için...”

Amerikalı alimlərin apardığı araşdırmalar nəticəsində insanların xərcəng xəstəliyinə qarşı müqavimət gücünün artırılmasına yardım edən daha bir vasitə aşkarlanıb. Belə ki, qara şokolad və qırmızı çaxır xərcəng xəstəliyi ilə mübarizə aparmağa yardım edən qidaların siyahısına daxil edilib.

Qeyd edək ki, əvvəllər bu siyahıda yaşıl çay və soya var idi. Həkimlər bildirirlər ki, bu qidalar xəstəliyin ən ağır mərhələsində onun aradan qaldırılmasında preparatları əvəz edə bilməsələr də, ilkin mərhələ üçün çox faydalıdır. Qara şokolad və qırmızı çaxır qanın xərcəng hüceyrələrinə daxil olmasının qarşısını alır. Bunun nəticəsində isə həmin hüceyrələr ölür.

2008-ci ilin kəşfi - "Lodamin"

Amerikalı həkimlər xərcəngə qarşı dərman preparatı tapdıqlarını deyirlər. Həkimlər ən yeni texnologiyalar vasitəsilə “Lodamin” adlanan dərman hazırlayıblar və onun

xərcəngə qarşı effektiv olacağına ümid edirlər. Həkimlər preparatı hazırlamaq üçün 20 ildir işlədiklərini deyirlər. Hələlik bu preparat satışa çıxarılmayıb.

Xəstəliyin dərmanı - futbola baxmaq

İspaniyada aparılmış araşdırmanın nəticələrinə görə, xərcəng xəstəsi olan insanlar futbola baxarkən onların ağrıları azalır, əhvalı düzəlir. Madriddəki “Ciudad Laguna” və Barselonadakı “Saint Jaume i Santa Magdalena” hospitallarının bir qrup sosioloq və psixoloqları ilə Cirona Universiteti, Hyustondakı Xərcəng Tədqiqatları Mərkəzi və məşhur onkoloq, professor Eduardo Brueranın birgə araşdırmalarının nəticələri açıqlanıb.

Ekspərimənt zamanı xərcəng xəstəli pasientlər müşahidə olunublar. Onların futbol matçlarına baxarkən ağrıların 9 faiz, bihəlliq və kefsizliklərinin isə 5 faiz azaldığı bildirir. Xəstələrdən bəziləri isə deyiblər: “Matça baxanda bütün ağrıların keçir. Matçdan əvvəl həyəcanlanıram, nə isə etmək istəyirəm. Oyun zamanı isə nikbinləşirəm”.

Zəqqumlu dərman - 2 min dollara

Türkiyədə bu ilin yayında ortaya çıxan daha bir xərcəng müalicəsi də az populyar sayılmaz. Bu müalicə “zəqqumlu müalicə” adlanır və ABŞ tərəfindən patenti alınıb. Hələlik dörd mərhələli testin ilk mərhələsi keçilsə də, dərmanı əl altından satmağa başlayıblar. Onun qiyməti 2 min dollara qədər çıxır.

Dərmanı icad edən şəxs isə doktor Ziya Xüsusidir və xərcəngə qarşı ən təsirli vasitənin zəqqum olduğunu iddia edir. Amerikanın Pharmaceutical Ventures Thrust adlı firması ilə razılaşma imzalayan həkim dərmanın patent hüququ da onlara verib.

□ SEVİNC

İŞİD liderinin ölüm xəbəri təsdiqlənmişdir

Dünyanın etibarlı media qurumları bu informasiyaya önəm vermədi

İraq televiziyası, bu ölkənin dövlət mediası, yerli şüblərin sosial mediadakı mərkəzləri, hamısı bir ağızdan iddia edir ki, ABŞ-ın Mosulda keçirdiyi hava hücumları zamanı İŞİD lideri Əbubəkr əl-Bağdadi öldürülüb. Onun ölümünün təsdiqi üçün “xəlifə”nin olduğu iddia edilən foto da yayılıb.

Bəzi media qurumları bir qədər də irəli gedərək iddia edirlər ki, İŞİD sıralarında xaosdan yayınmaq üçün Əbubəkr əl-Bağdadinin yerinə Əbu Müslüm Türkmən gətirilib.

Bu barədə Azərbaycan mediasında da çox yazılıb. Ancaq maraqlı olan odur ki, bu xəbər Qərb mediası tərəfindən də yayılıb. Bir qayda olaraq Qərb İraq mediasına istinadən bu xəbəri yaydığı vurğulayıb, onu da qeyd edir ki, İraqdakı media qurumları dəfələrlə yalan xəbər yayıblar. Ona görə də bu kimi iddiaları ciddi qəbul etmək olmaz.

“Al-Arabia” telekanalı isə İraqın müdafiə nazirinə istinadən bildirdi ki, əl-Bağdadi də, İŞİD-də ikinci şəxs hesab olunan Əbu Həcər əs-Suri də Amerikanın hava zərbələri zamanı öldürülüb.

Almaniyanın “ARD” kanalı bildirdi ki, həqiqətən də İraqın müdafiə naziri yerli dövlət televiziyasına müsahibəsində belə bir bəyanat verib. Və əlavə edib ki, İŞİD-in sağ qalan liderləri Suriyaya qaçıb.

Bu məsələyə fərqli yanaşmalar da oldu. Məsələn, İraq radiosu sentyabrın 5-də bildirdi ki, əl-Bağdadinin ölümü ilə bağlı deyilənlər hələ öz təsdiqini tapmayıb. Ancaq İraq radiosu da bildirdi ki, İŞİD-in ali məqamı 3 lideri hava hücumları zamanı məhv edilib.

İraq ordusunun Qərargah rəisi Zıbari isə bildirdi ki, Əbu Həcər əs-Surin ölümünə heç bir şübhə yoxdur, ancaq digərləri ilə bağlı əminliklə bir söz demək çətinidir. General bildirmişdi ki, hava zərbələri əvvəlcədən əldə olunmuş kəşfiyyat məlumatlarına uyğun olaraq həyata keçirilib və hücumdan sonra “hədəf”in aradan götürülməsi təsdiq olunub.

Gələn xəbərlərdə o da deyilir ki, NATO-nun Uelsdə keçirilmiş sammiti zamanı 3 İŞİD liderinin öldürülməsi ilə bağlı informasiya Barak Obama Böyük Britaniyanın Baş Naziri Devid Kameronla söhbət edərkən Amerika prezidentinə çatdırılıb.

Gələn xəbər arasında o da qeyd olunur ki, İŞİD-in partlayıcı maddələr üzrə ali eksperti və “xilafət”in Hərbi Şurasının rəhbəri Tal Əfar əbu Alla-da öldürülüb.

Müşahidəçilər deyirlər ki, İraq mediasının çoxsaylı yalan xəbər yayması təsadüfi deyil. Bu ölkədə hesab edirlər ki, bu qəbildən olan xəbər düşmən tərəfdə kaos və qorxu yaradır. Bu isə İraq ordusunun xeyrinədir.

“IraqiNews.com” saytı da bildirir ki, təsdiq olunmamış məlumatlara görə İŞİD lideri Əbubəkr əl-Bağdadi öldürülüb.

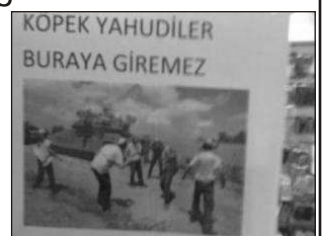
Şübhəsiz ki, yaxın günlərdə biz bu iddianın nə qədər doğru olduğunu şahidi olacağıq.

□ Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürix

“Yəhudi köpəklərə giriş qadağandır” - Mağazadan asılan elan

İsrail mediası Türkiyədə yüksəlişdə olan anti-İsrail təbliğatından narahatdır

“JSSNews”un İstanbuldan verdiyi xəbərdə deyilir ki, yerli mağazaların birinin qarşısında “yəhudi köpəklərə giriş qadağandır” şüarı asılıb. Maraqlıdır ki, bu xəbər öncə yerli yəhudi qəzeti olan “Salom”da yerləşdirilib.

Şüarın aşağısındakı foto da isə İsrail tankı öz əksini tapıb. Foto İsrail-Fələstin qarşılıqlı münaqişəsində birincilərin haqsızlığına işarə kimi dəyərləndirilir. Almandilli yəhudi qəzeti “JSSNews” bildirir ki, sözügedən mağaza Taxtaqala deyilən yerdə yerləşir. Həmin mağazanın ətrafında isə çoxsaylı yəhudi mağazaları var.

“JSSNews” bildirir ki, son illərdə Türkiyədə yəhudilərə qarşı münasibət getdikcə pisləşir. Bu ölkədə yəhudilər özlərini hər ötən gün daha çox qorxu içində hiss edirlər. Anti-İsrail təbliğatı isə bütün Türkiyədə özünü ən yüksək səviyyədə göstərir.

□ Elbəyi HƏSƏNLİ, Sürix

MUSAVAT

Son səhifə

N 224 (5933) 8 sentyabr 2014

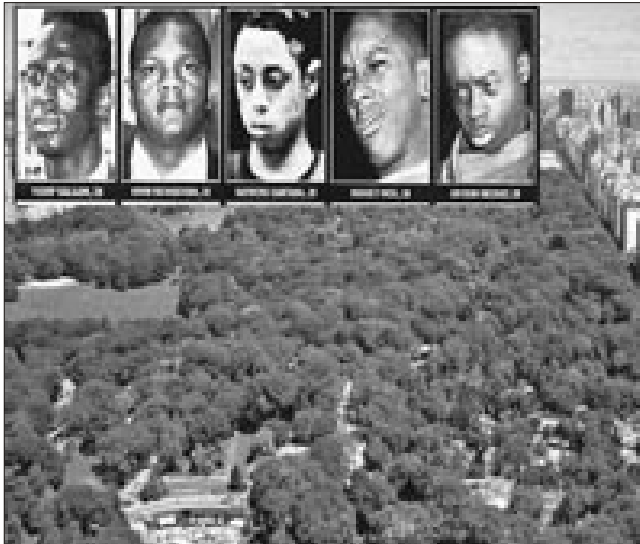

Baş nazirə cadu etdilər

Tailandda hərbi çevrilişlə hakimiyyətə gələn generalın başına iş gəlib. Tailandın baş naziri və hərbi çevriliş lideri general Prayut Çan-oça kəskin boğaz və boyun ağrısı ilə yanaşı, soyuqdəymə səbəbi ilə ona qarşı "qara magiya" edildiyini söyləyib. Baş nazir ölkədə islahatlarla bağlı keçirilən şurada müxaliflərin etdiyi qara magiyaya qarşı çarə ola biləcək nəse varsa, ona gətirilməsini istəyib. "Bu gün şiddətli boğaz-boyun ağrıları var. Bəzi şəxslər mənə cadu ediblər. Kimsə mənim başımdan aşağı su töküüb. Soyuqdəymədən mənə nəse olacaq" - deyər Prayut çıxışında bildirib. Ölkədəki bir çox siyasətçilər, yüksək rütbəli hərbi nümayəndələr onun bu fikirlərinə inansa da, Kyoto Universitetinin tarixçi dosenti Pavin Çaçalponqpun onun bu iddialarını axmaqlıq və boş uydurma adlandırır. Qeyd edək ki, Prayut ölkədə 7 ay davam edən və 28 nəfərin ölümü ilə nəticələnən etirazlardan sonra bu il mayın 22-də hakimiyyətə gələ bilmişdi.

Günahsız dustaqlar 41 milyon təzminat aldılar

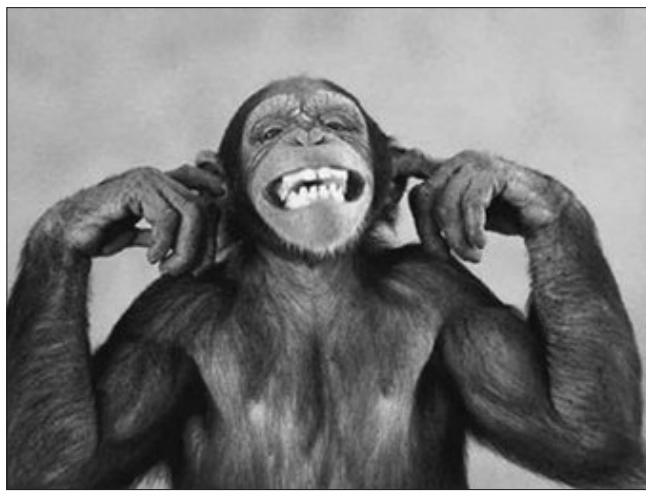
Nyu-Yorkda yaşayan Trişa Ellen adlı qadın 19 aprel 1989-cu ildə hər kəsin gözü önündə döyülmüşdü. Baş vermiş hadisədən sonra şoka düşən və başına gələn hər şeyi unudan bank işçisi olan qadın onu döyənləri tanımamışdı. Məhz bu səbəbdən hadisə zamanı parkda olan Antron McCray, Kevin Richardson, Yusef Sallaam, Raymond Santana Jr və Kharey Wise adlı kişilər, Hispanik adlı qrupun üzvləri həbs edilmişdi. Araşdırmalar bitdikdən sonra qadını döyənlərin Hispanik qrupunun üzvləri olduğu məlum olmuşdu. Qrup üzvlərindən 4 nəfər 7 il, bir nəfər isə 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdi. 2002-ci ildə yenidən araşdırma aparan polis-

lər qadını döyənin onlar olmadığı qənaətinə gəliblər. 1989-cu ildən bəri boş yerə həbsdə yatan gənclərə bir neçə gün əvvəl 41 milyon dollar təzminat verilib.

Şimpanze Ebola xəstəliyinə çarə olacaq

İlin sonuna kimi şimpanzenin adenovirusu əsasında Ebolaya qarşı 15 min preparatın hazırlanması nəzərdə tutulur. Şimpanze Ebola xəstəliyinin müalicəsinə kömək ola bilər. Anspress-in məlumatına görə, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bu xəstəliklə mübarizə üçün iki ən perspektivli dərmanın hazırlanacağını bildirib. Bu iki dərmandan biri şimpanzedən əldə olunan adenovirus vasitəsi ilə hazırlanacaq. Əgər vaksinlərin təhlükəsizliyi sübut edilərsə, o zaman noyabr ayından etibarən xəstəliklə mübarizə aparan ölkələrdə tibbi məqsədlər üçün istifadə ediləcək. Bununla da Ebolaya yoluxmuş insanların müalicəsi mümkün olacaq. İlin sonuna kimi şimpanzenin adenovirusu əsasında 15 min preparatın hazırlanması nəzərdə tutulur. Digər bir preparat olan vezikul-yar stomatitin virusuna əsaslanan vaksinin kliniki sınaqlarına isə yaxın vaxtlarda başlanacaq. Hal-hazırda bu preparatdan təxminən 800 ədəd var.

Dünyanın ən yaxşı özçəkimi

Britaniyalı Andrey və Selli Rouz Robinson cütlüyü "dünyanın ən yaxşı selfisi" mükafatını qazanıb. Andrey və Selli cütlüyü sözügedən özçəkimi Lankaşir şəhərindəki kilsələrdən birində evlilik mərasimindən sonra çəkiblər. Fotoşəkildə evlilik üzüklerini göstərən cütlüyün arxasında mərasimə dəvət olunanlar yer alıb. Rahibin icazəsi ilə çəkilən şəkli çox bəyəndikləri üçün daha sonra facebook hesablarında da paylaşdılar. Cütlüyün xoşbəxtlik görüntülərini əks etdirən həmin fotoşəkil keçirilən ən yaxşı selfi müsabiqəsində qalib olub. Bununla bağlı açıqlama verən Andrey həyat yoldaşının şəkli sosial şəbəkədə paylaşmağından xəbərsiz olduğunu bildirib. Cütlüyün selfisi 300 ən yaxşı şəkil içərisindən seçilib.

QOÇ - Ailə üzvlərinizlə bağlı yaranmış problemləri özünüzdə dərd etməyin. Hər şeyi taleyin axarına buraxın. İndi sizə onlara qarşı mülayim mövqə nümayiş etdirmək lazımdır. Səhhətinizə fikir verin.

BUĞA - Ulduzların düzümü riskdən uzaq olmağı tövsiyə edir. Əks təqdirdə cəhdləriniz boşa çıxacaq. Nahar ərəfəsində isə perspektivli danışıqlarda iştirakınız gözlənilir. Pul bərədə qənaətcil olun.

ƏKİZLƏR - O qədər də uğurlu gün deyil. Nəzərdə tutduğunuz ciddi planları təxirə salın. Qarşılıqlı münasibətlərdə ehtiyatlı olun. Sizə aidiyyəti olmayan məsələlərə müdaxilə etməyin.

XƏRÇƏNG - Himayədarınız olan Ayın aktivləşməsi sizlərdə dini-mistik dəyərlər aşılayacaq. Bu səbəbdən də Tanrıya zidd olan addımlar atmamalısınız. Yaxşı olar ki, müqəddəs ocaqlara gedəsiniz.

ŞİR - İş yoldaşlarınızla, qonşu və qohumlarınızla mülayim davranın. Hətta təqsirkar qarşı tərəf olsa da, Yaradan xatirinə təmkin göstərərək neytralliyinizi qorumağa çalışın.

QIZ - Ailə-sevgi münasibətlərini qaydasına salmaq üçün gözəl fürsətdir. Öz eşiqinizi izhar etmək istəyirsinizsə, bir an da vaxt itirməyin. İşlə bağlı məsuliyyətinizi dərk edin.

TƏRƏZİ - Hər mənada uğurlu gündür. Göy qübbəsi müdafiəinizdə durduğu üçün ovqatınız xoş olacaq. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizi artırmaq üçün şans qazanacaqsınız. Səfərə çıxmaq olar.

ƏQRƏB - Fəaliyyətlə bağlı yeni gedişlər etmək üçün imkan qazanacaqsınız. Bu yönündə müttəfiqlərinizin köməyindən maksimum yararlanmağa çalışın. Bu gün ziyarətə getmək, dua oxumaq sizə rahatlıq gətirəcək.

OXATAN - Bu gün ilk növbədə sağlq durumunuza diqqət yetirməlisiniz. Astroloji göstəricilər qalan işlərinizin normal olacağını bildirir. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

OĞLAQ - Təxminən saat 13-ə qədər mübahisə və qalmaqallar gözlənilməyindən özünü qoruyun. Sonrakı müddətdə isə vəziyyət qismən sabitləşəcək. Müştərək fəaliyyətdən uzaq olun.

SUTÖKƏN - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyət sahəsinə xərcləyəsiniz. Münasibət qurmaq, hansısa global problemi həll etmək, uzaq səfərə çıxmaq üçün uğurlu ərəfə deyil. Yalan vədlər verməyin.

BALIQLAR - Göy qübbəsi daha çox şəxsi büdcənizdə artım olacağını vurğulayır. Odur ki, bütün enerjinizi məhz deyilən istiqamətə yönəltməyə çalışın. Axşama yaxın aldanma ehtimalınız da var.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

7 ay sonra anasının səsini eşitdi

7 ay sonra ilk dəfə anasının səsini eşidən uşağın gülməsi həkimləri heyrləndirib. Doğuşdan sonra həkimlər uşağın hər iki qulağının eşitmədiyini və müalicə edilməsi üçün bir az böyüməsini gözləməyin vacib olduğunu deyiblər. 7 ayını tamamlayan uşağın qulağına çətinliklə də olsa eşitmə cihazı taxılıb. Lachan adlı uşaq ilk dəfə anasının səsini eşitdiyi zaman gülməyə və əllərini oynatmağa başlayıb. Körpə uşağın heç eşitmədiyini, anasının səsini reaksiya verməsi həkimləri şoka salıb. İnternetdə buna dair yayımlanan video izlənmə rekordları qırır. Hazırda 2 yaşlı olan uşağın atası uzun müddət davam edən müalicələrdən sonra oğlunun yaxşı eşitdiyini deyib.

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.600

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.